

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

III РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 36

София, четвъртък, 8 март

1934 г.

48. заседание

Вторник, 6 март 1934 година.

(Открито отъ подпредседателя С. Даскаловъ въ 16 ч. 40 м.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Отпуски, разрешени на народни представители . . .	813	Законопроекти:	
Предложение за одобрение прехвърлянето върху „Ерѫ Франс“, анонимно акционерно дружество за въздушни съобщения, съ седалище въ Парижъ, договора, сключенъ въз основа на чл. 12 отъ закона за въздухоплаването, между министра на желѣзниците, пощитѣ и телеграфитѣ, действащъ отъ името и за смѣтка на българската държава и „Компани интернационалъ де навигационъ аериенъ“, за отдаване експлоатацията на въздушнитѣ линии: Драгоманъ—София—Пловдивъ—Свиленградъ, като частъ презъ българска територия на трансевропейската въздушна линия Парижъ—Бѣлградъ—София—Цариградъ, и частъта надъ българска територия отъ въздушната линия София—Солунъ, обнародванъ въ „Държавенъ вестникъ“ бр. 8, отъ 14 априлъ 1931 г. (Съобщение)	813	1) за отицане народна пенсия на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ. (Трето четене)	815
		2) за бюджета, отчетността и предприятията. (Второ четене — продължение докладването и разискване)	815
		Заявление отъ народнитѣ представители А. Аврамовъ, К. Лудчевъ, С. Мошановъ, С. Кирчевъ, С. Омарчевски и др. къмъ председателството на Народното събрание, съ искане да се постави на дневенъ редъ запитването, отправено отъ народния представителъ Г. Чешмеджиевъ къмъ министра на желѣзниците. (Съобщение)	814
		Дневенъ редъ за следващото заседание	832

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Има нужното число народни представители. Обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитѣ г. г. народни представители: Апостоловъ Драгомиръ, Ачковъ Димитъръ, Богоевъ Борисъ, Бойчиновъ Михаилъ, Бошнаковъ Тодоръ, Бояджиевъ Стефанъ, Василевъ Григоръ, Василевъ Иванъ, Василевъ Йото, Георгиевъ Георги, Гуревъ Василь, Даневъ д-ръ Стоянъ, Джабарски Стоянъ, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Димитровъ Захари, Дойчиновъ Никола, Докумовъ Борисъ, Дочевъ Момчо, п. Захариевъ Захари, Ивановъ Борисъ, Игнатовъ Тодоръ, Икономовъ Андрей, Йордановъ Желю, Казанаклиевъ Георги, Каракашевъ Никола, Катърджиевъ Яни, Кафеджийски Георги, Киселички Христо, Колевъ Петко Пеневъ, Кораковъ Крумъ, Косевъ Костадинъ, Костадиновъ Костадинъ, Куртевъ Иванъ, Кораковъ Петъръ, х. Лековъ х. Андрей, Лунговъ Николай, Марковъ Цоло, Мечкарски Тончо, Митковъ Сеферинъ, Момчиловъ Стоянъ, Момчиловъ Тодоръ, Марулевъ Йосифъ, Петковъ Стефанъ, Петровъ Дойчинъ, Пиронковъ Александъръ, х. Поповъ Атанасъ, Поповъ Еню, Поповъ Стефанъ, Рафайловъ Филипъ, Савовъ Сава, Славовъ Кирилъ, Смиловъ Боянъ, Стойковъ Апостолъ, Таслаковъ Цветко, Тахировъ Хафузъ Юсеинъ, Ташевъ Димо, Тодоровъ Димитъръ, Филиповъ Стоянъ, Христовъ Александъръ, п. Христовъ Георги, Цанковъ Иванъ, Цаневъ д-ръ Асенъ, Цачевъ Цачо, Чорбаджиевъ Петко, Юртовъ Георги и Янакиевъ Василь).

Съобщавамъ на Събранието, че бюрото е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

На г. Кирилъ Славовъ — 1 день;
На г. д-ръ Тодоръ Кулевъ — 1 день;
На г. Владимиръ Молловъ — 1 день;
На г. Боянъ Смиловъ — 2 дена;
На г. Никола Петровъ — 3 дни;
На г. Момчо Дочевъ — 3 дни;
На г. Никола Каракашевъ — 3 дни;
На г. Петко Чорбаджиевъ — 3 дни;
На г. х. Андрей х. Лековъ — 4 дни и
На г. Стоянъ Филиповъ — 4 дни.

Народниятъ представителъ г. Драгомиръ Апостоловъ, който се е ползувалъ досега съ 32 дни отпускъ, моли да му се разреши 3-дневенъ отпускъ по болестъ. Които приематъ да се разреши на народния представителъ г. Драгомиръ Апостоловъ 3 дни отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Георги Кафеджийски, който се е ползувалъ досега съ 15 дни отпускъ, моли да му се разреши 25-дневенъ отпускъ по болестъ. Които приематъ да се разреши на народния представителъ г. Георги Кафеджийски 25 дни отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постѣпило е отъ Министерството на желѣзниците, пощитѣ и телеграфитѣ предложение за одобрение прехвърлянето върху „Air France“, анонимно акционерно дружество за въздушни съобщения, съ седалище въ Парижъ, договора, сключенъ въз основа на чл. 12 отъ закона за въздухоплаването между министра на желѣзниците, пощитѣ и телеграфитѣ, действащъ отъ името и за смѣтка на българ-

ската държава, и *Compagnie Internationale de Navigation Aérienne* за отдаване експлоатацията на въздушните линии: Драгоман—София—Пловдив—Свиленград, като част през българската територия на трансевропейската въздушна линия Париж—Белград—София—Цариград, и частта над българската територия от въздушната линия София—Солун, обнародван в „Държавен вестник“ бр. 8, от 14 април 1931 г. (Вж. прил. I, № 50)

Това предложение ще се раздаде на г. г. народните представители и ще се постави на дневен ред.

Постъпило е следното заявление до председателството на XXIII-то обикновено Народно събрание, подписано от 17 души народни представители: (Чете)

„Г. председателю!

„Тъй като срещу министра на железниците, ищитъ и телеграфитъ г. Стоян Костурковъ се изнесоха пречъ обстоятелствата факти и документи, които излагат на риск престижа на държавата и интереситъ на важнитъ служби въ неговото ведомство, а и досега, макаръ че съ се минали няколко месеца, не е поставено на дневен редъ запитването, отправено от народния представителъ г. Григоръ Чешмеджиевъ, чрезъ настоящето искаме да се извлъчи правилникътъ за вътрешния редъ на Народното събрание и да се постави незабавно на дневен редъ въпросното запитване, за да може Народното събрание да се произнесе върху дейността на министъръ Костурковъ и да упражни правото си на контрол върху управлението“.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Искамъ думата.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Имате думата.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Азъ моля бюрото на Камарата да изпрати това заявление на г. министъръ-председателя. Ако ли не, утре ще почнемъ известна работа въ Народното събрание, която, ако бжде неприяна за бюрото и болшинството, ние отсега заявяваме, че причината за това ще лежи въ бездействието на бюрото и въ неохотността на министритъ да зачитатъ правото на народния представителъ, осветено отъ конституцията — да прави питаня и запитвания — и правилника за вътрешния редъ на Народното събрание, който е втора конституция, кждето изрично въ чл. 54 е казано, че всъки две седмици Събранието опредѣля особени заседания за запитванията. Ако не се поставятъ на дневен редъ внесенитъ интерпелации, отговорността носи Министерскиятъ съветъ.

Това заявление е първото наше предупреждение, което правимъ.

А. Буковъ (з): Ультиматумъ не приемаме.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Тукъ има представител на Министерския съветъ и той ще вземе актъ отъ това Ваше искане.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Тъ все актъ взиматъ!

Д. Нейковъ (с. д): Ако министъръ Костурковъ има какпа честолубие, той трѣбва да дойде тукъ да отговаря. Срамота е единъ министъръ да бѣга!

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни)

Д. Нейковъ (с. д): Това е позоръ! Това е уникумъ въ нашия Парламентъ! Дава изявления въ вестникитъ, че ще отговаря, а бѣга да отговори!

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Срамота е за министритъ, срамота е за Парламента! Вие се чудите, защо се намиратъ проповѣдници противъ Парламента. Ще се намиратъ, щомъ вие абдикирате и стоите като нѣкакви кукли.

Председателстващъ С. Даскаловъ: (Звъни) Моля, г. Чешмеджиевъ!

А. Капитановъ (з): Вие сте малка партия и съ малка партия се закачате.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Г. Чешмеджиевъ! Казахъ Ви, че се взема актъ.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Вие все актъ взимате!

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата на народния представителъ г. Аврамъ Аврамовъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Г. г. народни представители! Азъ отправямъ единъ апелъ къмъ бюрото, да се вслуша въ желанието на народнитъ представители, които представляватъ непосредствено угнетенитъ маси долу.

Отправилъ съмъ запитване къмъ министра на земледѣлието отъ името на 10—15 хиляди цвеклопроизводители отъ моята околия и по Горноорѣховската линия, които и до днесъ не сж получили нито стотинка за своето цвекло, за своето производство, което сж го продали на Горноорѣховската захарна фабрика.

Докога, г. председателю, ние ще тършимъ? Новото за сѣване на цвекло иде, производителитъ чакатъ, всичкитъ тѣхни вземания-давания сж насрочени съ огледъ на платената способностъ на тази фабрика. Като тъй, замолвамъ Ви да кажете на г. министра на земледѣлието, да се яви утре и да отговори на това запитване, защото долу между маситъ не може да се отиде. Тъ чакатъ да имъ се плати. Може нѣкой да каже, че това е лесна работа, но не е лесна работа, когато чакашъ 12 месеца, а трудътъ ти не с платенъ и стоката ти не с платена, макаръ че е взета. Ние, като народно представителство, ще трѣбва да застаемъ на нашата позиция и да кажемъ кому трѣбва да се плати.

А. Капитановъ (з): Каквото трѣбва да се направи, е направено.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Нищо не е направено.

А. Капитановъ (з): Направено е. Народни представители, които правятъ запитване, трѣбва да се заинтересуватъ, какво е направено по този въпросъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Азъ знамъ по-добре какво е направено, отколкото ти, който стоишъ въ писалището си.

А. Капитановъ (з): И азъ знамъ какво е направено.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Тукъ има постъпили протести отъ цвеклопроизводителитъ . . .

А. Капитановъ (з): Първиятъ протестъ бѣше мой и по поводъ на този мой протестъ се направи каквото трѣбваше. Ти не си се интересувалъ.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Азъ съмъ се интересувалъ може би десетъ пѣти повече отъ тебъ.

А. Капитановъ (з): Ако си се интересувалъ, щѣше да научишъ какво е направено.

А. Аврамовъ (з. Ст. В): Моля бюрото да замоли г. министра на земледѣлието, да се яви утре да отговори.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Вашето запитване е получено преди два-три дена и е дадено на г. министра на земледѣлието, обаче, за да се отговори на него, то трѣбва да мине презъ Министерския съветъ, понеже е интерпелация. Ние получихме отъ г. министра на земледѣлието увѣрение, че въ скоро време ще Ви отговори на подигнатитъ отъ Васъ въпроси.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Следъ 4 месеца ще отговори!

Д. Нейковъ (с. д): А на запитването къмъ г. Костурковъ кога ще се отговори? Защо бѣга словоохотливиятъ Костурковъ, който дава изявления по вестникитъ? Три месеца вече чакаме, а той не се явява да отговори! Това е срамота!

К. Лулчевъ (с. д): Той трѣбва да дойде тукъ въ началото на заседанието, за да отговори.

Д. Нейковъ (с. д): Ние искаме да отговори. Какво чака Костурковъ? Да го вдигнемъ отъ тука ли?

А. Капитановъ (з): Е, нѣма го Костурковъ!

Д. Нейковъ (с. д): Ние говоримъ на председателя. Единъ министъръ, опозоренъ обществено, не може да не дойде тукъ да отговори, не може да не тегли заключението за своитъ действия.

Г. Чешмеджиевъ (с. д): Цѣлиятъ Министерския съветъ е отговоренъ за това положение.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата на народния представителъ г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Считамъ, че въпросътъ, който се повдига съ специално заявление, и е повдиганъ толкова пъти устно, заслужава малко по-спокойно и по-достойно разглеждане отъ страна на Народното събрание.

А. Капитановъ (з): Да!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Къмъ Васъ се отнасямъ, г. Капитановъ.

А. Капитановъ (з): А, само на менъ ли говорите?

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Вашето държание е недостойно за единъ народенъ представителъ.

А. Капитановъ (з): Вие много достойно се държите, г. Пждаревъ!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Уважавайте себе си!

А. Капитановъ (з): Вие уважавайте себе си! По всички въпроси взимате думата, за да говорите по общата политика на правителството.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Докато съмъ тукъ, ще вземамъ думата.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Моля, тишина! Дайте възможност на г. Пждаревъ да се изкаже.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Замълчаването на една интерпелация не би било толкова страшно, ако не става това, което става у насъ вънъ, въ обществото и въ пресата. Обществото се занимава чрезъ пресата и чрезъ изявления на министри и на министъръ-председателя постоянно съ въпроса за интерпелациитъ. Като-че-ли вече вие мълкомъ, съ ваше съгласие — подчертавамъ това — унищожихте значението на Парламента...

Г. Мариновъ (з): Хайде коланъ!

А. Капитановъ (з): Подчертавамъ го, защото ти се иска да е така.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): ... и вънъ отъ Парламента трѣбва да се разрешаватъ въпроситъ.

Г. г. народни представители! Мълчанието на правителството е обяснимо. Може да има правителство, което не желае да отговаря на интерпелации, може да има министри, които не считатъ, че преди всичко трѣбва да държатъ на своята честъ, а следъ това на поста, който заематъ; но да има народно представителство, което съ такава лекота да се отнася по въпроса за отговорността на министритъ — това, г. г. народни представители, е недопустимо, ако желаемъ да запазимъ не престижа на Парламента, а да запазимъ самото парламентарно управление.

Г. г. народни представители! Вие можете да далете пълно одобрение на дейността на г. г. министритъ, къмъ които сж отправени интерпелациитъ. Тогава обществото ще знае, че държавата има такова управление, каквото Парламентътъ го желае, и ще остане на обществото да решава, може ли да държи едно такова управление и таквъ Парламентъ, или трѣбва улицата да изрине и правителството, и насъ...

Отъ земледѣлцитъ: О-о-о!

Д. Долбински (з): Това ли ти се иска? Много ти се иска!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): ... и да каже: не сте въ състояние да отговорите на нуждитъ на времето. Азъ съмъ длъженъ да подчертая тази отговорностъ, която вие, болшинството, поемате.

Т. Тонковъ (з): Често започнахте да приказвате за „улицата“!

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Много пъти съмъ подчертавалъ това, подчертавамъ го и сега — ваша работа е, ако не обръщате внимание. Въ всѣки случай, азъ подчертавамъ пълната ваша отговорностъ и опасността за парламентарното управление.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Напраздно ставатъ тия пререкания и напраздно се тревожите!

Д. Нейковъ (с. д): Не сж напраздно!

Министъръ С. Стефановъ: Веднѣжъ депозирано писмено това предложение и г. председателстващиятъ ви отговори, че ще бѣде дадено по реда на министъръ-председателя,...

Д. Нейковъ (с. д): Все тъй казвате.

Министъръ С. Стефановъ: ... трѣбва да имате поне търпение, въ нѣколко дни, въ 2—3 дни, министъръ-председателятъ да ви даде съответния отговоръ. Сега предлагамъ да минемъ къмъ дневния редъ.

К. Лулчевъ (с. д): Г. министре! Въ миналата седмица азъ повдигахъ тукъ въпроса и вие обещахте, че ще съобщите въ Министерския съветъ нашето искане. Азъ Ви питамъ: какво направихте?

Министъръ С. Стефановъ: Азъ съобщихъ вашето искане на Министерския съветъ. Но въ тия 3—4 дни не можеше нищо да се направи.

Д. Нейковъ (с. д): Дайте единъ срокъ!

Министъръ С. Стефановъ: До петъкъ-сѣбота бюджет-топроектитъ ще бѣдатъ приключени отъ Министерския съветъ, който заседава непрекъснато. Преди тази дата не може да се отговори на интерпелациитъ.

Д. Нейковъ (с. д): Следъ това ще се отговори ли на интерпелациитъ?

Министъръ С. Стефановъ: Вашето искане е предадено на министъръ-председателя и той до края на тази седмица ще има грижата да ви отговори. Непремѣнно!

Д. Нейковъ (с. д): Министъръ Костурковъ смѣта, че желѣзницитъ сж останали наследство отъ баща му!

Председателстващъ С. Даскаловъ: Пристъпваме къмъ точка първа отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за отпущане народна пенсия на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ. Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретаръ П. Попивановъ (з): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение.)

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ на трето четене законопроекта за отпущане народна пенсия на Бонка Петкова, съпруга на покойния бившъ министъръ Добри Петковъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 34)

Минаваме къмъ точка втора отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията.

Има думата докладчикътъ г. Никола Йотовъ, за да продължи докладването на законопроекта.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Глава XV

„Търгъ съ тайна конкуренция.

„Чл. 153. (Старъ чл. 142) Търговецъ съ тайна конкуренция ставатъ въ публично заседание чрезъ писмени предложения (оферги), по приложения къмъ настоящия законъ образецъ № 4. Ценитъ се написватъ словомъ.

За важни предприятия могатъ да се изискватъ отъ конкурентитъ предложения по особенъ образецъ. Това се оповестява съ обявлението за търга.

Предложението се затваря въ пликъ, върху който конкурентътъ означава името си и предприятието, за което се отнася. Тоя пликъ, заедно съ документитъ, изброени въ чл. чл. 136 и 138, се затваря въ вторъ пликъ.

Така приготвениятъ пакетъ се предава на председателя на трѣжната комисия при откриване на търга най-късно до опредѣления въ обявлението часъ“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 153, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 154. (Старъ чл. 143) Конкурентитъ могат да изпращат и по пощата, съ препоръчани писма, предложенията си заедно съ предвиденитъ въ чл. чл. 136 и 138 документи. Въ такъв случай външниятъ пликъ, затворенъ и замечатанъ съ востъхъ и съ надписъ отъ кога е предложението и по кое именно предприятие се отнася, се изпраща до учреждението, гдето се произвежда търгътъ.

Предложението, изпратено по пощата, върху външния пликъ на което е отбелязано предприятието, за което се отнася, а името на конкурента не е означено, се отваря и се взема подъ внимание, ако е получено отъ комисията до опредѣления въ обявлението часъ за приемане на предложенията; ако ли върху сѣщия не е отбелязано предприятието, а е означено само името на конкурента, предложението не се отваря и се връща на подателя“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 154, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з) (Чете)

„Чл. 155. (Старъ чл. 144) Телеграфически направенитъ предложения се взематъ подъ внимание, ако конкурентътъ:
а) предварително е депозиралъ на комисията, която произвежда търга, или въ което и да било данъчно управление, а гдето нѣма такова — въ общинското управление, изискуемитъ се споредъ случая документи, съгласно чл. чл. 136 и 138 до опредѣления часъ за приемане предложенията и

б) въ самото телеграфическо предложение да е означилъ за кое предприятие се отнася предложената цена словомъ, името, презимето и адреса си.

Телеграфически направеното предложение трѣбва да бѣде получено отъ комисията до опредѣления часъ за приемане предложенията, въ противенъ случай не се взема подъ внимание.

Данъчното или общинското управление съобщава телеграфически, за смѣтка на конкурента, съ нужнитъ подробности, на надлежната тръжна комисия за направеното депозирание на документи“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 155, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 156. (Старъ чл. 145) Едновременно съ получаване на предложенията, председателятъ на комисията или натоварениятъ отъ него за тая целъ членъ на сѣщата, поставя върху плика на всѣко отъ тѣхъ пореденъ номеръ споредъ получаването. Следъ изтичане срока за приемане предложенията, председателятъ на комисията отваря пликветъ по реда на нумерацията имъ, и намѣренитъ въ всѣки пликъ книжа се записватъ по отдѣлно въ особенъ предварително приготвенъ листъ, съ изключение на предложенията, които се оставятъ затворени. Следъ това комисията въ тайно заседание опредѣля кои конкуренти се допускатъ да участвуватъ въ търга, съобщава мотивираното си решение въ публично заседание и председателятъ отваря предложенията. Всѣко предложение се прочита гласно, скрепява се съ подписитъ на всичкитъ членове на комисията и предложениитъ цени се отбелязватъ въ особенъ листъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 156, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 157. (Старъ чл. 146) Предложението на конкурентъ, недопустнатъ на търга, не се отваря, а му се връща, ако е тамъ, или му се изпраща по пощата, ако отсъствува. Така се постѣпва и въ случаи, когато търгътъ се произвежда само на едно мѣсто и е подадена само една оферта“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 157, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 158. (Старъ чл. 147) Предложение, което не е съобразно съ поемнитъ условия или съдържа уговорки извънъ тѣхъ, както и предложение, което не дава опредѣлени цени, а изразява процентно или глобално намаление или увеличение отъ полученитъ най-износни предложения, не се взема подъ внимание; това се отбелязва въ протокола, като се излагатъ и причинитъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 158, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 159. (Старъ чл. 148) Въ случай, че нѣколко конкуренти предложатъ една и сѣща износна цена, предлага имъ се да представятъ въ сѣщото заседание нови писмени предложения само за цената. На отсъстващитъ се предлага телеграфически.

Ако никой не желае да стори това или ако и следъ подаване нови предложения, пакъ се получатъ нѣколко еднакви износни цени, по разпореждане на председателя се тегли жребие кому да се даде предприятието“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 159, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Глава XVI

Търгъ съ явна конкуренция.

Чл. 160. (Старъ чл. 149) При търгове съ явна конкуренция предложенията се правятъ устно и публично“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 160, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 161. (Старъ чл. 150) Веднага следъ отваряне на търга и до опредѣления въ обявлението часъ, желаещитъ да взематъ участие предаватъ на тръжната комисия изискуемитъ се по чл. чл. 136 и 138 документи, които се вписватъ въ особенъ листъ.

Следъ това, въ тайно заседание, комисията съставя списъкъ на конкурентитъ, които се допускатъ да участвуватъ въ търга, а въ публично заседание съобщава имената имъ, както и по кои мотиви не се допускатъ известни конкуренти, ако има такива.

Конкуренти, явили се следъ опредѣления въ обявлението часъ за приемане документитъ, не се допускатъ да участвуватъ въ търга“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 161, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 162. (Старъ чл. 151) Следъ като председателятъ прогласи допустнатитъ конкуренти да участвуватъ въ търга, приканва ги да направятъ предложенията си“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 162, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 163. (Старъ чл. 152) Допустнатитъ конкуренти наддаватъ или намаляватъ отъ опредѣленитъ единични цени или приблизително опредѣлената цена на предприятието, въ проценти безъ дроби, освенъ ако въ обявлението за търга е изрично опредѣленъ другъ начинъ за наддаване или намаляване“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 163, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 164. (Старъ чл. 153) Търгътъ съ явна конкуренция продължава до свършване на състезанието, като се пази следниятъ редъ:

Приканването на конкурентитъ става по реда, по който сѣ вписани въ списъка, като всѣкому отъ тѣхъ се предлага да объяви каква цена дава.

Обявената цена се повтаря отъ председателя на комисията и се записва отъ одного отъ членоветъ въ нарочно приготвения за това листъ, въ който предварително сѣ вписани подъ сѣщата нумерация допустнатитъ конкуренти съ свободно мѣсто между имената имъ за вписване предложениитъ отъ тѣхъ цени.

Тоя редъ на привикване за предлагане цени се повтаря непрекъснато.

Конкурентъ, който, следъ трикратното му по редъ привикване, не предложи по-износна цена или никакъ не се

яви, счита се, че отказва да се състезава. Това обстоятелство се отбелязва срещу името му в листа и търгът продължава между останалите конкуренти, докато всички се откажат от по-нататъшно състезание.

Търгът се възлага върху предложилия най-износната цена конкурент.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 164, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 165. (Старъ чл. 154) Когато състезанието ще продължи може да се прекъсне търгът до едно определено време през същия или следващия присъствен ден, като комисията съобщава на конкурентите, срещу подпис въ специално приготвено за тая цел известие, точно часа, въ който ще се започне продължаването на състезанието. Въ определеното време търгът се отваря и състезанието се продължава между старите и новоявилите се конкуренти, които сж представили редовни документи. Ако при това продължено състезание не се получи намаляние, търгът се възлага върху онзи конкурент, който е направил най-износното предложение на предшестващото състезание“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 165, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 166. (Старъ чл. 155) При продажба на ненуждни, похабени и негодни за употреба и други малоченни предмети, за които е речъ въ чл. чл. 124 и 126 на тоя законъ, привикването на конкурентите, както и повтарянето на предлаганите от тяхъ цени, може да се извърши и чрезъ гласатай.“

При продажба на такива предмети не се изискватъ документи, за които е речъ въ чл. 136 и 138; залогътъ се депозира на комисията преди почването на търга; покупната цена се внася веднага следъ решението на комисията, съ което се е произнесла за най-износното предложение и търгътъ се приключва окончателно безъ да е нужно да се утвърждава нито да се сключва писменъ договоръ.

Въ протокола, който се съставя отъ тръжната комисия при такива търгове, се означаватъ: видътъ и количеството на продадените предмети, името и презимето на купувача и добитата отъ продажбата цена“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 166, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Глава XVII.

„Извършване предприятия по доброволно съгласие

„Чл. 167. (Старъ чл. 156) Когато е невъзможно да се произведе търгъ, било че мѣстните условия не позволяватъ това, било че има причини, произходящи отъ специалността на доставката или работата, предприятията може да се извършватъ по доброволно съгласие, но само въ следните случаи:

а) за нѣща, които се намиратъ само у едно лице или сж патентованъ фабрикатъ (издѣлие) на едно лице или фирма и могатъ да се доставятъ само отъ нея;

б) за издания, издѣлия, машини и художествени работи, изработването на които трѣбва да се повѣри на опитни артисти или прочути майстори;

в) за експлоатация, фабрикация, или доставки, които се правятъ за опитъ;

г) за наемане и купуване здания и други недвижности, необходими за помѣщения на държавни учреждения или други нѣкои нужди, като за купуване на здания се спазва предписанието на чл. 216;

д) за пренасяне държавни суми и вещи отъ населението до определени мѣста;

е) за пренасяне предмети по въоръжението на войската, не по желѣзници и не по вода;

ж) за доставяне потребните нѣща на затворниците, когато доставката се поръчва за организиране работата на затворниците или за работи, които се извършватъ отъ самите затворници;

з) за разплоденъ и другъ добитъкъ, материали и издѣлия, които поради особеното имъ естество и специално употребление, за което сж предназначени, трѣбва да се избирать и купятъ на мѣстото, гдето се намиратъ;

и) за доставка на съестни и фуражни припаси, отоплителни и освѣтителни материали, въ продължение на много на два месеца отъ унищожаването на договора;

к) за доставка на съжитѣ припаси и материали, когато войсковите и др. части и трудови групи се намиратъ въ движение (маневри и походи) или въ командировка вънъ отъ постоянното имъ мѣстоквартируване и предприемачите на тия предмети се откажатъ да ги доставятъ;

л) за всѣкакъвъ видъ доставка или работи, които обстоятелствата изискватъ да се пазятъ въ тайна;

м) за доставки и работи, както и за продажба на земеделски произведения и горски пасища, които подлежатъ на развала, и на конфискувани дървени материали, запазването на които е трудно, за които доставки, работи или продажби по неизбѣжна бързина, причинена отъ непредвидени обстоятелства, не може да се чака произвеждането на търгъ дори и съ съкратенъ срокъ;

н) за пренасяне на пощата, когато пощонаемателите се откажатъ отъ изпълнението на договорите;

о) за доставка на научни пособия и помагала за училища и други учреждения;

п) за медикаменти, серуми и препарати, необходими за борба противъ разнитѣ болести и неприятели на културните растения и животни.

Освенъ въ горните случаи може да се извършватъ по доброволно съгласие и предприятия за доставки, работи и продажби, за които при два последователни търга сж предложени неизносни цени, или не сж получени предложения, като въ този случай не се иска разрешение, съ изключение на строителните предприятия, за които и при този случай се иска разрешение“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 167, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 168. (Старъ чл. 157) Когато се отдава предприятие по доброволно съгласие, поради неутвърдени два последователни търга по неизносни цени, въ поемните условия и други тръжни книжа не може да се правятъ никакви измѣнения“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 168, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 169. (Старъ чл. 158) За да се извърши едно предприятие по доброволно съгласие, иска се предварително разрешение, както следва: ако предприятието е на стойност до 100.000 л. включително — отъ надлежния министъръ; до 1.000.000 л. включително — отъ министра на финансите, а за предприятия надъ 1.000.000 л. — отъ Министерския съветъ по докладъ на министра на финансите, съ изключение на случаите по букви и и к, за които разрешението се дава отъ надлежния министъръ, независимо отъ голѣмината на сумата.

Доставката на съестните и фуражните припаси за хората и добитъка на пограничните войскови сектори може да се извършва по доброволно съгласие, безъ да е нужно да се иска предварително разрешение“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 169, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 170. (Старъ чл. 159) Следъ като се добие разрешение за извършване предприятието по доброволно съгласие, началникътъ на учреждението разгласява за това съ обявления, разпелени на по-видни мѣста изъ града или селото, и обнародвани въ нѣкои по-разпространени мѣстни вестници или въ „Държавенъ вестникъ“. За доставки отъ странство обявлението трѣбва непременно да се публикува въ „Държавенъ вестникъ“.

Въ случаите по букви а и л на чл. 167 не е нужно да се прави разгласяване.

Въ обявлението се означава мѣстото и времето, гдето и когато ще се водятъ преговорите и други сведения по предприятието. Едновременно съ разгласяването началникътъ на учреждението назначава комисия за водене преговорите въ съставъ, предвиденъ въ чл. 133 отъ настоящия законъ. Когато началниците на учрежденията изпращатъ свои замѣстници въ тази комисия, отговарятъ за добрия имъ изборъ.

Когато доставката или работата е отъ специаленъ или важенъ характеръ, освенъ горнитѣ лица, за членове въ комисията се назначаватъ и специалисти.

При извършване на предприятията по доброволно съгласие не е задължително да се спазватъ сроковетѣ по чл. 123 и 125. При все това учрежденията трѣбва да разгласяватъ обявленията си съ огледъ тѣ да станатъ своевременно известни на заинтересованитѣ лица или фабрики. За доставки, обаче, на предмети, които се намиратъ само въ странство и може да се доставятъ чрезъ състезание, т. е. когато не се действува по чл. 167, буква а, срокътъ не може да бѣде по-малкъ отъ 30 пълни дни“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 170, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 171. (Старъ чл. 160) Комисията, която отдава предприятията по доброволно съгласие, влиза въ устно или писмено споразумение съ лицата и уговаря най-изиснитѣ за съкровището условия.

Ако въ опредѣления въ обявлението срокъ, който не е решаващъ, не се получатъ въ комисията предложения, нито се явятъ конкуренти, съ които да се водятъ преговори, комисията е длъжна веднага сама да подири лица, за да влѣзе въ устно или писмено споразумение съ тѣхъ и да уговори най-изиснитѣ за съкровището условия. По сѣкия начинъ се постигна, ако комисията намира, че полученитѣ цени сѣ неизисни.

За постигнатото съгласие се съставя протоколъ, въ който се излага съ кои конкуренти сѣ водени преговори, имената и адреситѣ имъ, какви последни цени и др. условия е предложилъ всѣки единъ отъ тѣхъ и по кои мотиви е сключено съгласието съ този, на когото комисията се е сирѣла. Този протоколъ се представя за утвърждение, по реда, предвиденъ въ чл. 151 на настоящия законъ. Ако съгласието е постигнато устно, протоколътъ предварително се подписва и отъ лицето, на което е отдадено предприятието.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 171, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Глава XVIII.

Извършване предприятия направо отъ учрежденията.

Чл. 172. (Старъ чл. 161) За работи и доставки отъ едно и сѣщо естество, на стойностъ до 50.000 л. презъ годината, условията се уговарятъ направо отъ самитѣ учреждения безъ посредството на установенитѣ комисии за търгове или за доброволно съгласие и безъ да се иска разрешение, стига учреждениято да разполага съ нуждния за целта кредитъ. И въ тия случаи, обаче, началницитѣ на учрежденията могатъ да действуватъ чрезъ назначени отъ тѣхъ комисии, състоящи отъ три длъжностни лица.

Съ наредба, изработена отъ министра на финанситѣ и одобрена отъ Министерския съветъ, се опредѣля кои учреждения до какъвъ размѣръ, въ границитѣ на предвидения максимумъ (50.000 лева), могатъ да извършватъ работи и доставки по предходната алинея.

Доставкитѣ, които българскитѣ легации и консулства въ чужбина извършватъ тамъ съгласно съ настоящия членъ, макаръ и въ чужда валута, не може да надвишаватъ 50.000 л. Доставкитѣ за сѣжитѣ легации и консулства за по-голѣми суми се извършватъ по доброволно съгласие, следъ като е добило разрешение по чл. 169, въз основа на представени най-малко три писмени предложения. Тия доставки се извършватъ отъ комисия, назначена отъ шефа на легацията или консулството, състояща отъ трима чиновници, включително и контролоръ-счетоводителя или лицето, което изпълнява тая длъжностъ. Гдето персональтъ е недостатъченъ, комисията може да се състои отъ две длъжностни лица. За постигнатото споразумение се съставятъ протоколи съгласно съ чл. 171 отъ настоящия законъ, които може, по делегация отъ министра на външнитѣ работи, да се утвърждаватъ отъ шефа на легацията или консулството въ мѣста, гдето ѣмъ легация“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финанситѣ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ моля да не се гласува чл. 172, а да се върне въ ко-

мисията, за да се разгледа наново и да му се даде една редакция въ свръзка съ наредбата, предвидена въ този членъ

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Чл. 172 нѣма да се гласува, понеже г. министърътъ на финанситѣ иска да отиде въ комисията.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 173. (Старъ чл. 162) Когато поради естеството си или поради други нѣкои обстоятелства, нѣкои работи трѣбва да се извършватъ или нѣкои материали трѣбва да се изработятъ безъ участието на предприемачъ, а учреждениято само трѣбва да извърши работата или да изработи материалитѣ чрезъ назначени длъжностни лица или чрезъ наети майстори и работници, т. е. по стопански начинъ, иска се предварително разрешение, както следва: ако стойността на работата или материалитѣ не надминава 100 000 л. включително — отъ надлежния министъръ; до 500.000 л. включително — отъ министра на финанситѣ, а за по-голѣма сума — отъ Министерския съветъ по докладъ на министра на финанситѣ.

Условията между отдѣлитѣ майстори или работници отъ една страна и учрежденията — отъ друга — може или отдѣлно да се уговарятъ съ всѣки отъ наетитѣ майстори и работници, или предварително да се опредѣлятъ отъ специална комисия надници (цени) на опредѣленъ видъ работа: изкопи, зидария и т. н. и на опредѣленъ размѣръ работа: квадратни метра, кубически метра и т. н., и разгласятъ между населението чрезъ общинскитѣ кметове на близкитѣ населени мѣста. Въ комисията участвува и финансовъ представителъ. Протоколътъ ѣ не подлежи на утвърждение.

Ако при извършване на работа по стопански начинъ стане нужда да се доставятъ материали въ готовъ видъ, стойността на които поотдѣлно надминава сумата, опредѣлена въ наредбата, издадена по чл. 172, тѣ се доставятъ чрезъ търгъ или по доброволно съгласие споредъ случитѣ и съгласно съ предписанията на настоящия законъ.“

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 173, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 174. (Старъ чл. 163) Въ време на стопанска криза, ако има особенъ държавенъ институтъ, който опредѣля ценитѣ на предметитѣ отъ първа необходимостъ, държавнитѣ учреждения могатъ да си набавятъ тия предмети, съ разрешение на надлежния министъръ, направо отъ пазара по опредѣленитѣ имъ отъ особения институтъ цени, чрезъ комисии, назначени отъ надлежния началникъ на учреждениято.

Въ такова време и за материали, ценитѣ на които не сѣ нормирани, Министерскиятъ съветъ, по докладъ на министра на финанситѣ, може да разрешава на държавнитѣ учреждения и стопанства да си набавятъ потребнитѣ имъ материали направо отъ пазара чрезъ комисията, установена за доброволно съгласие (чл. 170), независимо отъ стойността на доставката, но най-много за задоволяване нуждитѣ за едно шестмесечие. Въ такива случаи не може да се уговарятъ доставки на срокове и ценитѣ не може да бждатъ по-високи отъ пазарнитѣ. Протоколитѣ за покупкитѣ въ тия случаи не подлежатъ на утвърждение.

За хранителнитѣ продукти, които подлежатъ на бърза развала и затова набавянето имъ трѣбва да става всѣкидневно, покупкитѣ може да се извършватъ и чрезъ вътрешна тричленна комисия, назначена отъ началника на учреждениято“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 174 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 175. (Старъ чл. 164) Въ особени случаи, когато това се налага отъ интереситѣ на държавното съкровище, известни работи и доставки може да се извършватъ по условия и цени, опредѣлени отъ министра на финанситѣ или отъ назначена отъ него комисия и обнародвани въ „Държавенъ вестникъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 175 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 176. (Старъ чл. 165) Когато нѣкои материали станатъ ненуждни на нѣкои държавни учреждения, но могатъ да бъдатъ използвани отъ други учреждения, споменати въ чл. 127, тѣ може, съ съгласието на Министерството на финанситѣ, да се продадатъ на последните по цени, опредѣлени отъ комисия, въ която влизатъ представители на учреждението, което дава материалитѣ, на онова, което ги приема и на финансовата власт, като съ сумитѣ се поставява съгласно съ чл. 70. При това, когато такива материали се продаватъ отъ едно учреждение на друго такова по едно и също ведомство, може, съ съгласието на Министерството на финанситѣ, да не се изплаща стойността имъ, а да се изписватъ въ разходъ по книгитѣ на учреждението, което ги дава и записватъ въ приходъ по книгитѣ на учреждението, което ги получава.

Съ съгласието на Министерството на финанситѣ може да се размѣняватъ и материали срещу материали, както между държавни учреждения, така и между държавни учреждения и учрежденията, споменати въ чл. 127, като, ако материалитѣ, споредъ оценката имъ отъ комисията, предвидена въ първата алинея на тоя членъ, сѣ равноценни, даденитѣ такива се изписватъ на разходъ, а полученитѣ се записватъ на приходъ по книгитѣ на учреждението, а когато еднитѣ сѣ по-малоченни, съ внесената за доплащане сума се поставява съгласно съ чл. 70.

Държавнитѣ учреждения могатъ да размѣнятъ съ частни лица работенъ добитѣкъ и други материали съ други такива на равна стойностъ или съ доплащане отъ едната или другата страна. Размѣната става съ съгласието на Министерството на финанситѣ и чрезъ комисията и по реда, предвиденъ за доброволното съгласие.“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 176 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Глава XIX.

Сключване на писмени договори.

Чл. 177. (Старъ чл. 166) За предприятия, извършени чрезъ търгъ или по доброволно съгласие, може да се сключватъ и особени писмени договори, въ които се уговаря:

- а) датата и мѣстото на сключването, имената и презимената на договорящитѣ страни, въ името и за смѣтка на кого се задължава частната договоряща страна, постоянното ѝ или избрано мѣстожителство, и подданството ѝ;
- б) видътъ и количеството или размѣрътъ на предприятието;
- в) уговорената цена;
- г) срокътъ или сроковетѣ за извършване предприятия;
- д) наименованието на документа, съ който се удостоверява вложениятъ залогъ и размѣрътъ му;
- е) изброяване на приложенитѣ къмъ договора поемни условия и други приложения или книжа и образци, ако такива има, съ уговорка, че тѣ съставляватъ нераздѣлна частъ отъ договора.

Писменитѣ договори, за които е речъ въ настоящия членъ (V), се подписватъ отъ надлежитѣ министри или отъ упълномощенитѣ отъ тѣхъ длъжностни лица, следъ като бъдатъ визирани въ проектъ отъ надлежитѣ бюджетно-контролни отдѣления или контролни служби по бюджета“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 177 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 178. (Старъ чл. 167) Въ договора не може да се помѣстватъ постановления въ вреда на съкровището, несъгласни съ поемнитѣ условия и приложенията имъ, или съ протокола за постигнатото съгласие. Ако такива се помѣстватъ, тѣ сѣ недействителни.

Гербовиятъ налогъ и разноститѣ по сключване на договора сѣ за смѣтка на предприемача; при наемъ на здания и др. имоти за държавни нужди — за смѣтка на наемавеца. Въ случаетъ, когато държавното учреждение е наемавецъ, гербовиятъ налогъ и разноститѣ по сключването на договора сѣ за смѣтка на наемателя — частно лице, дружество или нѣкое отъ учрежденията, предвидени въ чл. 208“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 178 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 179. (Старъ чл. 168) Договоръ, сключенъ съ лице, което живѣе въ чужбина, може да бѣде написанъ освенъ на български и на чуждъ езикъ; въ таквъ случай, ако подписътъ на лицето е известенъ на учреждението, което е сключило договора, не е необходимо да бѣде нотариално заверенъ. Мѣрдавенъ е текстътъ на български езикъ“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 179 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 180. (Старъ чл. 169) Когато нѣма сключенъ особенъ писменъ договоръ, при отдаване предприятието чрезъ търгъ, за таквъ служатъ трѣжнитѣ книжа, а именнѣ офертата, поемнитѣ условия, трѣжниятъ протоколъ и съобщението за утвърждение, а при отдаване предприятия по доброволно съгласие — протоколътъ за постигнатото съгласие, както и поемнитѣ условия и размѣнената кореспонденция, ако има такива. Въ този случай единъ отъ тия документи се обгербва като договоръ.

Ако конкурентътъ, върху когото е възложено предприятието, за което, съгласно съ чл. 132, буква г и настоящия членъ, не се сключва особенъ писменъ договоръ, а за таквъ остава да служи нѣкой отъ документитѣ, изброени въ предходната алинея, откаже или отложи да внесе следуюния се гербовъ налогъ въ срока, опредѣленъ въ писмото, съ което му е съобщено за възлагане предприятия, смѣта се, че безпричинно (виновно) се отказва отъ поетото задължение и понася последицитѣ, предвидени въ алинея втора на чл. 198“.

Въ този членъ трѣбва да стане едно допълнение, което е изпуснато при редактирането на члена. Въ втората алинея, на петия редъ — броено отъ долу на горе — думитѣ „следуюния се гербовъ налогъ“ ставатъ „следуюнитѣ се данъци и гербовъ налогъ“. Думата „данъци“ е изпусната.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ поправката, предложена отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 180 съ приетата поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Глава XX.

За залозитѣ.

Чл. 181. (Старъ чл. 170) За вземане участие въ търговетѣ всѣки конкурентъ внася залогъ въ размѣръ до 10% отъ опредѣлената приблизителна стойностъ на предприятието.

Залогътъ се внася и за извършване предприятия по доброволно съгласие въ случаетъ, когато се дава срокъ за изпълнението.

Залозитѣ биватъ:

- а) въ пари;
- б) въ български държавни или гарантирани отъ държавата ценни книжа;
- в) въ удостоверения, издадени отъ българскитѣ Народна и Земледѣлска банки и отъ клоноветѣ имъ, отъ Българската централна кооперативна банка и отъ Интернационална банка на България и въ свидетелства или удостоверения, издадени отъ популярни банки, посочени следъ влизане на настоящия законъ въ сила отъ Българската централна кооперативна банка, която и носи пълна отговорностъ за всѣко конфискувано свидетелство или удостоверение, ако то не бѣде изплатено отъ популярната банка, която го е издала и
- г) въ облигации срещу ипотекирани недвижими имоти“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 181 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 182. (Старъ чл. 171) Залозитѣ въ пари и ценни книжа се внасятъ отъ самитѣ конкуренти въ банкитѣ, посочени въ буква в на чл. 181, срещу удостоверение.

Лицето, което внася залога, показва ясно и точно: а) името, презимето и мѣстожителството си; б) учреждението, за което се оглася търгътъ; в) ако залогътъ се внася за смѣтка на друго, за чия смѣтка; г) вида и размѣра на предприятието; д) мѣстото, гдето ще се произведе търгътъ и е) деня, въ който ще се произведе“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 182, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 183. (Старъ чл. 172) Срещу всъки внесенъ залогъ надлежниятъ банковъ клонъ или агентура издава удостоверение, съдържащо всички сведения по предходния членъ и едновременно съ това отбелязва въ книгитъ си, че заложенитъ пари, ценни книжа или свидетелства не подлежатъ на връщане, докато не се получи разрешение за това отъ учреждението, което е обявило търга“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 183, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 184 (Старъ чл. 173) Ценнитъ книжа, както и банковитъ свидетелства за вложенитъ суми на ссроченъ влогъ, се приематъ за залогъ — свидетелствата по номиналната имъ стойностъ, а ценнитъ книжа — споредъ условията, предвидени въ оригиналнитъ договори за емитирането имъ, освенъ ако въ специални за тѣхъ спогодби, одобрени отъ Народното събрание, е предвидена друга стойностъ. Залагането става заедно съ купонитъ, срокътъ на които не е изтекълъ при това залагане, безъ, обаче, стойността на тия купони да се прибавя къмъ стойността, по която се залагатъ самитъ ценни книжа или свидетелства“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 184, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 185. (Старъ чл. 174) Допуца се да се внася направо на тръжнитъ комисии залогъ въ пари, но само когато размъртъ му не надминава 5.000 лева. Залогътъ и необходимитъ такси за удостоверението се предава лично на председателя на комисията срещу разписка, въ която се означава името и презимето на вносителя на сумата и за кой търгъ се отнася.

Ако се прогласи за предприемачъ конкурентъ, който е внесълъ залога въ пари направо на комисията, председателятъ, безъ да чака утвърждението на търга, внася сумата въ надлежния клонъ или агентура на Българската народна банка, на текуща безлихвена смѣтка за смѣтка на конкурента, и полученото удостоверение предава на учреждението, което е обявило търга“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 185, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 186. (Старъ чл. 175) Следъ закриването на търга произнасяне на комисията за резултата, задържа се залогътъ само на онзи конкурентъ, който е предложилъ най-износнитъ условия, а залозитъ на останалитъ конкуренти се връщатъ.

Ако търгътъ бѣде утвърденъ, задържаниятъ залогъ остава да служи като гаранция за изпълнението на предприятието. Отъ него, обаче, учреждението може да задържи и други суми, на които има право на основание на договора или съгласно съ настоящия законъ. И въ този случай предприемачътъ е длъженъ да допълни залога въ дадения му срокъ.

Ако тоя залогъ е по-малкъ отъ опредѣления въ поемнитъ условия процентъ върху установената чрезъ търга цена на предприятието, предприемачътъ е длъженъ да го допълни, следъ като му се съобщи, че търгътъ е утвърденъ върху него; ако ли е по-голямъ, може да го замѣни съ другъ — колкото трѣбва, отъ кой и да било отъ видоветъ залози, предвидени въ чл. 181 на настоящия законъ.

Допуца се замѣняването на залога отъ единъ видъ съ какъвъ отъ другъ видъ и презъ време на изпълнението на предприятието“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 186, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 187. (Старъ чл. 176) Залогътъ се връща, когато:

- а) търгътъ не се състои;
- б) конкурентътъ не се прогласи за предприемачъ, и
- в) търгътъ не се утвърди върху прогласения предприемачъ.

Когато търгътъ не е станалъ или конкурентътъ не е билъ прогласенъ за предприемачъ и залогътъ е билъ де-лозиранъ въ пари направо на председателя на комисията,

той се връща веднага следъ търга срещу разписката за влагането му.

Когато заложенитъ пари, ценни книжа или банковитъ свидетелства сѣ били внесени въ надлежната банка срещу банково удостоверение за залогъ, връщатъ се по нареждане на председателя на комисията или началника на учреждението, което съхранява банковото удостоверение. За тая целъ върху гърба на удостоверението се уговаря, че заложенитъ срещу него пари, ценни книжа или свидетелства сѣ свободни за връщане на заложителя и му се предава удостоверението.

По сѣщия редъ се връща залогътъ и когато предгрятието се изпълни редовно и не се предвиждатъ причини за нѣкава рекламация срещу предприемача.

Залози по предприятия, включая и даденитъ такива при отдаване подъ наемъ държавни имоти, неподирени отъ правоимащитъ въ срокъ отъ две години, смѣтанъ отъ деня, когато сѣ станали свободни за връщане, оставатъ въ полза на държавното съкровище и се внасятъ на държавенъ приходъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 187, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 188. (Старъ чл. 177) Залогътъ или частъ отъ него се конфискува, когато има законно основание, по разпореждане на длъжностното лице, което е утвърдило търга.

Когато залогътъ е въ пари, внесени въ нѣкоя отъ бан-китъ, споменати въ чл. 182, тѣ (банкитъ) предаватъ заложенитъ суми на правоимащето учреждение, по негово искане, срещу удостоверение за залога, безъ да иматъ право да оспорватъ основателността на това искане.

Когато залогътъ е въ ценни книжа, постѣпва се съгласно съ чл. 109 на настоящия законъ. Предписанието на сѣщия членъ се прилага и за всѣкакъвъ другъ видъ вземания на държавата, които сѣ били гарантирани съ залогъ на ценни книжа“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 188, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Глава XXI.

Изпълнение на предприятията.

Чл. 189. (Старъ чл. 178) Когато договорящата страна се представлява отъ нѣколко лица, тѣ отговарятъ солидарно за изпълнението на предприятието.

Когато договорящата страна е дружество, последното отговаря, съгласно съ наредбитъ на специалнитъ за дружествата закони, по общитъ правила за изпълнението на договоритъ и съгласно съ настоящия законъ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 189, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 190. (Старъ чл. 179) Запрещава се да се преотстъпва предприятието другиму безъ съгласието на учреждението, за смѣтка на което се извършва. Въ противенъ случай договорътъ се счита за нарушенъ и учреждението може или да конфискува залога на предприемача, или пъкъ да извърши предприятието за негова смѣтка (чл. чл. 192 и 198).

Преотстъпване може да се прави само на лице, което има всички качества, които законътъ изисква за правото участие въ търгове, което обстоятелство се провѣрва предварително отъ учреждението.

Преотстъпването на предприятието, когато учреждението предварително е дало съгласието си за това, става чрезъ обикновено писмено заявление, нотариално заверено, адресирано до учреждението. Това заявление се подписва отъ преотстъпвача и приемателя. Въ него приемателятъ трѣбва изрично да заяви, че поема всички задължения на преотстъпвача по предприятието. И въ този случай, обаче, преотстъпвачътъ на предприятието остава отговоренъ за него предъ държавата солидарно съ приемателя.

На занаятчийскитъ кооперации (чл. 35 отъ закона за занаятитъ) е безусловно забранено да преотстъпватъ предприятия си другиму“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата на-родниятъ представителъ г. Никола Пъдаревъ.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Искамъ да попитамъ г. докладчика: разбира ли се, че отказътъ за преотстъпване трѣбва да бѣде мотивиранъ и мотивитѣ да изхождатъ само отъ интереситѣ на държавата?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Разбира се, че отказътъ трѣбва да бѣде мотивиранъ съ огледъ интереситѣ на държавата. Не може да се остави предприемачитѣ да вършатъ произволи. Когато има уважителни причини, които не сѫ противъ интереситѣ на фиска, и учреждението предварително е дало съгласието си, въ такъвъ случай предприемачътъ може да преотстъпи предприятието.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Когато отказатъ?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Трѣбва да бѣде мотивиранъ отказътъ и мотивитѣ да изхождатъ отъ интереситѣ на фиска.

Министъръ С. Стефановъ: Винаги.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 190, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 191. (Старъ чл. 180) Предприемачътъ е длъженъ да извърши възложено му предприятие: точно въ сроковетѣ, указани въ поемнитѣ условия или другитѣ трѣжни книжа.

Срокътъ може да бѣде продълженъ безъ глоба, само когато забавянето на изпълнението е било причинено отъ непреодолима сила (*force majeure, faits du prince* и др.), установена отъ специално назначена за тая целъ комисия отъ учреждението, за смѣтка на което се извършва предприятието. Въ тая комисия непременно трѣбва да влиза бюджетно-контроленъ или другъ финансовъ органъ и най-малко две сведущи по въпроса длъжностни лица.

Предприемачътъ е длъженъ да съобщи за забавянето по причина на непреодолима сила и да заяви за установяването ѝ най-късно до 15 дни отъ появяването ѝ; въ противенъ случай заявлението му не се взема подъ внимание.

За доставки отъ странство забавянето по причина на непреодолима сила трѣбва да се заяви не по-късно отъ 30 дни и да се докаже въ срокъ, опредѣленъ отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице, който не може да бѣде по-дълъгъ отъ шестъ месеца“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 191, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 192. (Старъ чл. 181) Когато забавянето не се дължи на непреодолима сила, и учреждението не се е отказало отъ предприятието, и то е било изпълнено изцѣло или отчасти следъ договорния срокъ, предприемачътъ плаща глоба за всѣки просроченъ день въ размѣръ на 1‰ за първитѣ 20 дни, а за следващитѣ 40 дни по 2‰ отъ стойността на предприятието, освенъ ако въ поемнитѣ условия или договора е билъ уговоренъ другъ срокъ и другъ размѣръ. Ако предприемачътъ не желае да работи съ глоба, длъженъ е да съобщи това на учреждението писмено най-късно въ деня на изтичане на безгробния срокъ. При предприятия, изпълнени отчасти, ако извършеното или доставеното може да се използва за целта, тази глоба се взема само върху стойността на частта, която е била извършена или доставена съ закъснение. Въ случай, че извършеното или доставеното не може да се използва за целта, глобата се взема върху стойността на цѣлото предприятие. Установяването дали извършеното или доставеното може да се използва за крайната целъ, за която трѣбва да послужи обектътъ на предприятието, става отъ комисията, предвидена въ следващата алинея.

Когато предприятието не се изпълни изцѣло въ горнитѣ срокове, надлежниятъ министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице може или да унищожи договора, въ който случай залогътъ или съответната частъ отъ него се конфискува, или да опредѣли съответенъ новъ срокъ съ 2‰ глоба, споредъ мнението на комисията, въ съставъ: юрисконсултътъ, началникътъ на бюджетоконтролното отдѣление и началникътъ на надлежната служба или тѣхнитѣ замѣстници, а въ случай на нужда и специалисти.

Учреждението има право да приложи предписанието на чл. 198 отъ настоящия законъ, безъ да изчаква изтичането на глобнитѣ срокове.

Ако и въ срока по втората алинея на настоящия членъ предприятието не се изпълни окончателно, договорътъ се

смѣта за унищоженъ по право и учреждението или конфискува залога или съответната частъ отъ него, или извършва предприятието за смѣтка на предприемача, по начинъ съгласно съ настоящия законъ, т. е. чрезъ търгъ, по доброволно съгласие, по стопански начинъ, или, ако се касае за хранителни, отоплителни и освѣтителни предмети, чрезъ покупка направо отъ пазара, споредъ както ще реши учреждението съ огледъ за по-бързо задоволяване нуждитѣ му и безъ право за предприемача да рекламира, загдето е избранъ единъ или другъ начинъ на действие отъ предвиденитѣ въ закона. При това, когато при извършване предприятието за смѣтка на предприемача се прибѣгва до доброволно съгласие, стопански начинъ или покупка отъ пазара, не е нужно да се иска разрешение по чл. 169, 173 и 174 отъ настоящия законъ. За довършване на предприятието учреждението по своя преценка предвижда срокове, съответни на недовършената частъ.

Глобитѣ се задържатъ отъ сумитѣ, които предприемачътъ има да получава по сѣщото или по друго предприятие, а когато нѣма да получава такива или сѣ недостатъчни — отъ залога; въ случай, че той не стигне, разликата се дѣри по сѣдебенъ редъ, като въ този случай се налага предварително възбрана върху имотитѣ на предприемача по реда на чл. 86, и държавата и въ този случай се ползува съ привилегията, предвидена въ сѣщия членъ. Допуща се глобитѣ да се задържатъ и отъ гаранцията, ако тя не е нужна за отстранението на дефекти, констатирани презъ гаранционния периодъ“.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 192, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 193. (Старъ чл. 182) Всѣки предприемачъ е длъженъ да изпълни възложеното му предприятие точно споредъ поемнитѣ условия и приложенията имъ.

Когато предприемачътъ на постройки и други строежи не се съобразява съ условията за извършване на предприятието, длъженъ е по заповѣдъ на учреждението да промѣни материалитѣ и да направи отново работитѣ, които не сѫ съобразни съ проектнитѣ книжа. Ако поставенитѣ материали или извършенитѣ работи сѫ по-доброкачествени и не вредятъ на здравината и на изгледа, тѣзи промѣни може да останатъ, но предприемачътъ нѣма право да иска увеличение на ценитѣ“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 194. (Старъ чл. 183) При изпълнение на предприятията за постройки и други строежи, учреждението има право, споредъ нуждата, да видоизмѣнява и допълва проектитѣ въ границитѣ на проектнитѣ книжа и съ запазване на сѣщитѣ единични цени. Предприемачътъ, обаче, нѣма право самъ да прави измѣнения въ проекта.

Когато стане нужда да се направятъ работи, непредвидени въ проектнитѣ книжа, но включващи се въ обема на предприятието, или да се извади материалъ отъ мѣста, непредвидени въ тѣхъ, ценитѣ на тия работи и материали се опредѣлятъ споредъ ценитѣ на работитѣ и материалитѣ, означени въ проектнитѣ книжа или по уподобяване на тѣхъ. Опредѣленитѣ по този начинъ цени се одобряватъ отъ надлежния министъръ.

Не може да се извършватъ допълнителни или непредвидени работи, безъ да сѫ утвърдени предварително както самитѣ работи, тѣй и ценитѣ имъ. Длъжностни лица, които не спазватъ предписанието на настоящата алинея, оставатъ граждански отговорни, независимо отъ дисциплинарната отговорност, на която подлежатъ.

Когато учреждението поиска увеличение или намаление размѣра на работитѣ, предприемачътъ е длъженъ да ги изпълни въ размѣръ до една шеста отъ общата стойностъ на предприятието. Когато увеличението надминава една шеста предприемачътъ има право да се откаже отъ предприятието, а когато пъкъ намалението надминава една шеста, той има право да иска съответно обезщетение. Сѣщо така има право на такова и когато предписанитѣ измѣнения увеличаватъ или намаляватъ количеството на отдѣленъ видъ работи въ размѣръ на една трета отъ предвиденото въ смѣтката. Обезщетенията се опредѣлятъ отъ комисия, съ участие на бюджетоконтроленъ или другъ финансовъ органъ.

При заповѣдано увеличение на работитѣ съгласно съ настоящия членъ, ако предприемачътъ поиска, може да му се даде съответно безгробно продължение на срока по решение на комисията, предвидена въ чл. 191 на тоя законъ. Тия искания се представятъ писмено най-късно въ 15-дне-

венъ срокъ отъ издаване писмената заповѣдъ за увеличението размѣра на работитѣ.

Всички измѣнения, за които е речъ въ настоящия членъ, трѣбва да бѣдатъ писмено заповѣдани на предприемача отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице по писменъ докладъ на съответния началникъ на служба. При случаи на работи, които не търпятъ спиране, увеличението може да бѣде писмено заповѣдано и отъ завеждащия постройката, но подлежи на одобрение.

Подъ предприятия за „постройки и други строежи или строителни работи“ по смисъла на настоящия законъ се разбиратъ предприятията за сгради, пътища, мостове, железнопътни, телеграфни и телефонни линии, електрически мрежи и далекопроводни линии, хладилни и кланични строежи, пристанища, баражи, канализации, водопроводи, отравяне на рѣки, пресушаване на блата и др. такива. Машини и други уреди, които се доставятъ въ готовъ видъ и се само монтиратъ, както и други подобни обекти въ готовъ видъ, като локомотиви, вагони и др. такива не се смѣтатъ за строителни предприятия по смисъла на настоящия законъ. Не се смѣтатъ за строително предприятие и доставитѣ на строителни материали, когато тия доставки се извършватъ като самостоятелни предприятия.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Василь Коевски.

В. Коевски (нац. л. П): Г. г. народни представители! Смѣтамъ, че въ последната алинея на този членъ трѣбва да се направи едно допълнение и че е необходимо после да се даде и едно пояснение.

Въ последната алинея на този членъ е казано, че подъ предприятия за постройки и пр., по смисъла на настоящия законъ, се разбиратъ и предприятия за електрически мрежи и далекопроводни линии, вмѣсто да се каже общо „електрически строежи“. Така, както е казано „електрически мрежи и далекопроводни линии“, не се изразява това, което се желае да се изрази. Ето защо азъ бихъ молилъ г. министъра на финансите да се съгласи, подиръ думитѣ „електрически мрежи и далекопроводни линии“ да се вмъкнатъ думитѣ „и други електрически строежи“.

Искамъ да направя и друго едно допълнение пакъ въ тая алинея на члена. Подиръ думитѣ „не се смѣтатъ за строителни предприятия по смисъла на настоящия законъ“, къмъ края, азъ предлагамъ да се вмъкнатъ думитѣ „а сѣ технически доставки, съгласно чл. 138, алинея трета“. Преследвамъ следната целъ, г. г. народни представители: техническитѣ представители на чуждитѣ фирми да бѣдатъ замѣнени съ българи. Досега сѣ били все чужденци, които дохождатъ тукъ като прелетни птици. Чужденцитѣ, които стоятъ тукъ като нагости, естествено, не могатъ да милватъ за страната, както ще милва единъ българинъ. Ето защо азъ смѣтамъ отъ това гледище тѣзи технически представители да бѣдатъ замѣнени съ българи. По такъвъ начинъ ще се намѣри и работа за безработнитѣ у насъ. Затова азъ настоявамъ да се прибавятъ тия думи къмъ края на тази алинея.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Каназирски.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Едно пояснение.

Г. Каназирски (д. сг): Азъ ще говоря за сѣщото.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Преди да се изкажете Вие, искамъ да дамъ едно пояснение.

Г. Коевски! Въ втората частъ ние изключваме случаитѣ, когато има електрически строежи. Доставянето на електрически машини и монтирането имъ сѣ въ втората частъ на члена се изключватъ — не се считатъ за електрически строежи. Какво разбирате Вие подъ „електрически строежи“, вънъ отъ строежъ на електрическитѣ мрежи и далекопроводнитѣ линии и вънъ отъ монтирането на машинитѣ? Монтирането на машинитѣ — казано е въ втората фраза на последната алинея — не се смѣта за строително предприятие. Какво разбирате Вие подъ електрически строежи — нѣщо различно ли?

В. Коевски (нац. л. П): Различно е. А ние тукъ сме вмѣтали само телеграфни и телефонни линии, електрически мрежи и далекопроводни линии.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Какво друго, вънъ отъ монтирането, разбирате?

В. Коевски (нац. л. П): Напр., електрическата инсталация, азъ смѣтамъ, че е по-сложенъ обектъ, отколкото далекопроводната мрежа на тая инсталация.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Самото монтиране на мрежитѣ, които се доставятъ ли?

В. Коевски (нац. л. П): Самото монтиране.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Именно това е изключено съ втората частъ, понеже се иска да мине въ първата категория. А въ случаитѣ на всички други строежи, когато се доставятъ машини, за да се монтиратъ тукъ, тѣ вече минаватъ въ втората категория.

В. Коевски (нац. л. П): Знамъ, че въ комисията ги изключихме. Азъ съмъ напълно съгласенъ съ Васъ. Азъ направихъ туй предложение въ комисията и се изключиха. Но азъ сега апелирамъ къмъ г. г. народнитѣ представители да се вмъкне и това, защото една електрическа инсталация е по-сложенъ обектъ, отколкото далекопроводната мрежа на тая инсталация. Когато вмъкваме далекопроводнитѣ мрежи, нѣма защо да не туримъ и електрическитѣ инсталации.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Нека се изкаже г. Каназирски.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Говорете, г. Каназирски.

Г. Каназирски (д. сг): Г. г. народни представители! Азъ ще засегна сѣщо тия две измѣнения, които г. Коевски предложи да се направятъ.

Въ последната алинея на този членъ г. Коевски предлага следъ думитѣ „електрически мрежи и далекопроводни линии“, да се прибавятъ думитѣ „и други електрически строежи“. Ако се смѣтне, че понятието „други електрически строежи“ е много широко, би могло да се каже: „електрически централи, трансформаторни постове и други подобни“. Защото, ако въ тая категория сѣ предвидени хладилни и кланични строежи, още по-голямъ резонъ има да се предвидятъ и електрически централи, трансформаторни постове, токообръщателни станции и други подобни. Това сѣ строежи, заедно съ машини, които сѣ свързани едни съ други. Строежитѣ се правятъ по специални планове и обикновено една фирма предприема и дветѣ нѣща — и строежа, и инсталирането на машинитѣ.

Така че, напълно резонно е предложението на г. Коевски — да се каже: „и други електрически строежи“. Обаче ако се смѣтне, че това е много широко и че може вътре поставянето на една вътрешна инсталация, на нѣкоя и друга лампа и пр., да бѣде тукъ категоризирано, тогава може да се каже „електрически централи“, защото то е много по-сложенъ и по-голямъ обектъ, отколкото една хладилна или кланична инсталация — както е казано тукъ. Така че, ако ви се вижда широко понятието „електрически строежи“, може да се каже: „електрически централи, трансформаторни постове и други подобни“.

Второ. Въ втората частъ на последната алинея на този членъ е казано: (Чете) „Машини и други уреди, които се доставятъ въ готовъ видъ и се само монтиратъ, както и други подобни обекти въ готовъ видъ, като локомотиви, вагони и други такива, не се смѣтатъ за строителни предприятия по смисъла на настоящия законъ“. А за какви се смѣтатъ? Ние имаме отъ една страна, по смисъла на настоящия законопроектъ, строителни предприятия въобще, а отъ друга страна имаме и доставки. Но като че ли авторътъ на законопроекта иска да вмъкне въ една трета, не особено характеризирана, категория техническитѣ, биждъ казатъ, доставки. За тѣхъ се споменава малко въ последната алинея на чл. 138. Безъ да се подчертава специалното качество на тѣзи доставки, предвижда се особенъ начинъ на приемане, като се иска за ръководителъ техникъ — български подданикъ. Този членъ е върнатъ въ комисията, като не се иска неговото измѣнение, а се иска засилването му, въ смисълъ да се направи мжчно участието на чужденци.

Следователно, моето предложение, поддържайки това, което предлага г. Коевски, е: да се върне този членъ въ комисията, за да се направятъ съответнитѣ поправки въ смисълъ, следъ думитѣ „електрически мрежи и далекопроводни линии“, да се прибавятъ думитѣ: „електрически строежи“, или пъкъ — електрически централи, трансформаторни постове, токоизправителни станции и други подобни“. А въ втората фраза на тая алинея, следъ думитѣ „не се смѣтатъ за строителни предприятия по смисъла на настоя-

ция законъ", да се прибавят думитъ: „а сж доставки, съгласно чл. 138, алинея трета", за да се намъри и за тѣхъ една категория, къмъ която да се причислятъ, като и за тѣхъ се поиска сжщо участие на български приемателъ, на български представителъ, при монтажа.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Последното Ви предложение за коя категория се отнася, за първата ли?

Г. Каназирски (д. сг): Тукъ е казано „Машини и други уреди“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Значи за втората категория.

Г. Каназирски (д. сг): Да, за втората. — Да се каже, че тѣ не сж строителни предприятия по смисъла на настоящия законъ, а сж доставки съгласно чл. 138, алинея трета. Трѣбва да се поставятъ и тѣ въ една категория. Ето защо моля връщането на съответния членъ въ комисията, за да се поправи това нѣщо.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Чл. 194 въ последната му алинея трѣбва да се изясни добре. Идеята е да се разграничатъ предприятията отъ доставките на материали. Заради туй новото изречение, което почва съ думитъ „Машини и други уреди“, трѣбва да стане нова последна алинея и да се поясни тя въ смисъла, както г. Каназирски предлага, като се изясни напълно въпросътъ какво се разбира подъ термина „електрически строежи“. Азъ приемамъ термина „електрически централи“, който е по-определенъ и по-ясенъ.

Г. Каназирски (д. сг): Би трѣбвало да се каже „и други подобни“.

Министъръ С. Стефановъ: Ще намѣримъ подходяща формула, за да може да се изключатъ доставките на материали отъ строителнитъ предприятия. Предприятие, въ което има само доставки на машини, да не се счита като строително и да не попада подъ чл. 194.

Г. Каназирски (д. сг): Така сме съгласни и ние.

Министъръ С. Стефановъ: Това ще стане съ едно разчленение на последната алинея, като въ духа на тия пояснения ще се даде една нова редакция.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Да се върне чл. 194 въ комисията, за да се гласува съ чл. 138.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Чл. 194 нѣма да се гласува. Ще бѣде повърнатъ въ комисията за ново разглеждане.

Минаваме къмъ чл. 195.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 195. (Новъ членъ) При постройки и др. строителни работи предприемачътъ може да иска обезщетение само за действителнитъ загуби и повреди (не и за изгубени печалби), причинени отъ непреодолима сила (force majeure) и то, ако тѣ не сж послѣдвали поради немарене, небрежностъ, непредвидливостъ, лоша разпоредителностъ, нѣмане на срѣдства, лошо ръководство на работитъ или въобще поради опущения и грѣшки отъ страна на предприемача или презъ време на виновно закъснение отъ сжщия.

За установяване на тѣзи загуби и повреди, което става отъ специално назначена за цѣльта комисия съ участието на представителъ на бюджетоконтролното отдѣление или другъ финансовъ органъ и вещи лица, предприемачътъ е длъженъ да заяви писмено най-късно до 15 дни отъ деня на случката; следъ изтичане на този срокъ, заявлението му не се взема подъ внимание и той не може да търси никакви вреди и загуби“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 195, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранieto приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 196. (Старъ чл. 184). Предприемачътъ на постройки и др. строежи е длъженъ да плаща на работниците си поне веднѣжъ въ две седмици и то въ предварително опредѣлени дни, а на техническия ръководителъ — всѣки

месець. Въ случай на неоправдано закъснение или нередовно плащане, учреждението има право само да заплати забавенитъ надници и заплати на работниците и техническия ръководителъ отъ сумитъ, принадлежащи на предприемача, по реда на чл. 63, включително и отъ сумитъ по залога, ако той е свободенъ и подлежащъ на връщане на предприемача.

Относително заплатитъ на работниците и техническия ръководителъ се запазватъ правата на привилегия по чл. 732 отъ търговския законъ.

Подробности по контрола въ свръзка съ редовнитъ плащания по настоящия членъ и необходимитъ книжа за това ще се установятъ въ правилника за прилагане на настоящия законъ“.

Въ алинея втора думата „заплатитъ“ се замѣня съ думата „вземанията“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата на роднитъ представителъ г. Василь Коевски.

В. Коевски (нац. л. П): Г. г. народни представители! Искамъ да се направятъ и тукъ нѣколко допълнения. Тѣ се отнасятъ до следното.

Първо, до алинея първа, относително плащането на работниците и техническия ръководителъ. Известно е на всички ви, г-да, че голѣма частъ отъ предприемачитъ, особено въ днешно време, когато държавата не може да плаща, и по много други причини, не плащатъ на работниците и техническия ръководителъ. По такъвъ начинъ ние имаме работници, които по цѣли седмици обикалятъ около предприемача и не получаватъ своитъ надници и сж въ едно мизерно положение. За да подобримъ това тѣхно мизерно положение, азъ смѣтамъ, че трѣбва да се направи следното измѣнение въ тая алинея, а именно тамъ, където се казва „учреждението има право само да заплати забавенитъ надници и заплати на работниците и техническия ръководителъ“, думитъ „има право само да заплати“ да се замѣнятъ съ категоричната дума „плаща“. Значи ще стане така: „Въ случай на неоправдано закъснение или нередовно плащане, учреждението плаща забавенитъ надници и заплати на работниците и техническия ръководителъ“ и т. н. следва до края. Това е първото ми предложение.

Второто ми предложение се отнася до алинея втора. Чл. 732 отъ търговския законъ се отнася само за случитъ, когато предприемачътъ е несъстоятеленъ. А има малко такива случаи. По-скоро има случаи на недобросъвестностъ отъ страна на предприемачитъ. Ето защо, за да може да гарантираме плащането на заплатитъ на работниците и техническия ръководителъ, правя предложението следъ думитъ „чл. 732 отъ търговския законъ“ въ тази алинея втора да се прибавятъ думитъ „и по чл. 15 отъ закона за привилегиитъ и ипотекитъ“, който осигурява въ всѣки единъ случай плащанията.

Тия сж дветъ допълнения, които искахъ да направя, съ желание да можемъ да осигуримъ по единъ положителенъ начинъ плащането заплатитъ на работниците и техническия ръководителъ, за да нѣма хора, които да обикалятъ предприемачитъ, да имъ се молятъ и да мизерствуватъ.

Министъръ С. Стефановъ: Г. Коевски! По начало приемамъ да се каже „плаща“, обаче, моля Ви да обясните какъ практически ще става тази работа, какъ ще плаща учреждението.

В. Коевски (нац. л. П): Срещу разписки.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Това го имаме и сега.

Министъръ С. Стефановъ: Зависи отъ учреждението. Има учреждения, които иматъ възможностъ да плащатъ, но има учреждения, които не могатъ да плащатъ.

А. Кантарджиевъ (д): Г. Коевски иска да каже, че когато има да се плащатъ ситуации отъ учреждението на предприемача и предприемачътъ не е платилъ на работниците, да имъ се плати отъ учреждението, като се удържи отъ ситуациитъ.

Министъръ С. Стефановъ: Коя сума ще се задържи? Отъ първата ситуация ли — обяснете какъ ще стане туй.

В. Коевски (нац. л. П): Отъ първата ситуация, която има да се плати на предприемача, ако той не е платилъ на работниците си, удържатъ се нуждитъ суми, плаща се на работниците и на техническия ръководителъ и остатъкътъ по ситуацията му се предава.

Министър С. Стефанов: Това разбирам, но дайте точна редакция.

В. Коевски (нац. л. П): Азъ казахъ: вмѣсто „има право само да заплати“, да се каже категорично „плаща“ и цѣлото изречение да стане така: „Въ случай на неоправдано закъснение или нередовно плащане, учреждението плаща забавенитъ надници и заплати на работницитъ и техническия ръководителъ отъ сумитъ, принадлежащи на предприемача“ и т. н. до края.

А. Кантарджиевъ (д): Да не е факултативно, а задължително.

В. Коевски (нац. л. П): Моята мисль е да бжде категорично.

Министър С. Стефанов: Приемамъ, г. Коевски, но трѣбва да поясните какъ ще става това. Ако отъ първата ситуация не плати, отъ втората му се удържатъ суми, за да бжде платено на работницитъ — така ли?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Текстътъ е ясенъ: ако има суми.

А. Кантарджиевъ (д): Г. министре! Г. Коевски иска друго да каже: предприемачътъ е трѣбовало да плати на работницитъ, напр., презъ м. априль, но не е платилъ. Отъ първата ситуация, която следва следъ м. априль, ще му се удържатъ сумитъ веднага, за да се плати на работницитъ.

Министър С. Стефанов: Това приемамъ, но трѣбва да се каже какъ ще се удържа сумата.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Г. Коевски! Дайте си предложението писмено

В. Коевски (нац. л. П): Ще го дамъ.

Министър С. Стефановъ: Азъ моля да не се гласува сега и този членъ, да го оставимъ за въ комисията.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Чл. 196 се остави да бжде прегледанъ отново въ комисията и допълненъ. Минаваме къмъ чл. 197.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 197. (Старъ чл. 185) Ако при извършването на постройки и други строежи, ценитъ на материалитъ, надницитъ и въобще работитъ (съ изключение на административнитъ разноси, които се изключватъ, се повишатъ тъй, че стойността на онази частъ отъ предприятието, която остава да се извърши следъ изтичането на първия строителенъ сезонъ, се увеличи съ 25% и повече, предприемачътъ може да поиска, безъ, обаче, да спира работата, да му се плати за поскъпването или да се прекрати по-нататъшното изпълнение на предприятието. Заявеното поскъпване на ценитъ трѣбва да бжде надлежно доказано отъ предприемача въ срокъ отъ 15 дни, смѣтано отъ датата на поскъпване на заявлението и установено въ срокъ до единъ месецъ, смѣтано отъ същата дата, отъ комисия, състояща отъ компетентни лица съ участието на финансовъ представителъ.

Когато предприятието е отдадено по цени по-низки отъ девизнитъ, поскъпването се смѣта отъ тия последнитъ (девизнитъ), а когато е отдадено по цени по-високи отъ девизнитъ, поскъпването се смѣта отъ ценитъ, по които е отдадено.

За видоветъ работи, които не сж били извършени въ опредѣленитъ за тѣхъ срокове въ поемнитъ условия, предприемачътъ нѣма право да иска да му се плати за поскъпването. Такова не се плаща и за работитъ, извършени следъ изтичане на крайния договоренъ срокъ, ако последниятъ не е билъ надлежно продълженъ безъ глоба.

Когато учреждението намѣри, че по признатитъ по-високи цени не е въ интереса на държавата да се продължава предприятието, то може да го прекрати“.

Министър С. Стефановъ: Моля, да се изясни този членъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Въ първата алинея, редове шести и седми, думитъ „следъ изтичането на първия строителенъ сезонъ“ се заличаватъ. Тѣ сж погрѣшно напечатани. Бѣха изхвърлени, но отпосле пакъ сж напечатани.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финанситъ.

Министър С. Стефановъ: Още едно уяснение е необходимо. Азъ моля г. докладчика да уясни още нѣщо, защото по досегашния законъ практиката е била следната. Когато единъ видъ работа или нѣколко вида работи, а не когато изобщо цената на предприятието се увеличи съ 25%, практиката е била да се доплащатъ 25% върху цѣлото предприятие. Сега се прокарва единъ другъ принципъ, а именно, че ако има повишение, ще се доплаща съ 25% само за известенъ родъ работа. Така азъ разбирамъ редакцията на чл. 197.

Р. Василевъ (д. ср): Не

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Останалата частъ отъ предприятието.

Министър С. Стефановъ: Тогава да се изясни, 25% за какво се разбира.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): 25% се разбира, ако има повишение въобще на цѣлото предприятие, а не на отдѣлна работа; ако предприятието се състои отъ нѣколко вида работи, повишението да е не на отдѣленъ видъ работа, не на една отъ отдѣлнитъ работи, но ако се е повишило съ повече отъ 25% цѣлото предприятие — всички работи. Ако поскъпването е настъпило, следъ като половината или 1/3 отъ предприятието е била извършена, отъ това време нататъкъ, само за тази частъ, която е останала да се извърши, ще се даде повишената цена, а не и за онова, което е вече извършено при нормално положение, при неповишени цени.

Министър С. Стефановъ: Пакъ въпросътъ остава откритъ. Недовършената частъ отъ предприятието се състои отъ различни видове работи. Този процентъ отъ 25% за кое ще се плати? Ето защо азъ предлагамъ да се прибавятъ думитъ „срѣдно аритметическо отъ повишенията на различнитъ видове работи“. Защото единъ родъ работа отъ недовършената частъ може да има повишение 40%, другъ видъ работа отъ недовършената частъ може да има 30% повишение, а третъ видъ работа да има 5%. Въ такъвъ случай ще се вземе за база срѣдно аритметическото повишение, и затова азъ предлагамъ да се прибавятъ думитъ „срѣдно аритметическо повишение 25%“.

В. Коевски (нац. л. П): Тази формула е щастлива. Добре е така.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Да не направимъ нѣкъс грѣшка. Трѣбва да се изясни.

Министър С. Стефановъ: Срѣдно аритметическо повишение върху всички видове работи отъ недовършената частъ отъ предприятието.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): За да не направимъ грѣшка, по-добре е да оставимъ за после и този членъ.

Министър С. Стефановъ: Тѣ сж само две думи.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Две думи, но ще решаватъ много спорове.

А. Циганчевъ (з): Нека отиде въ комисията и този членъ.

Министър С. Стефановъ: Добре, да се остави за комисията.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Дрънски.

Д. Дрънски (д): Г. г. народни представители! И азъ ще моля да ми се даде едно уяснение отъ г. докладчика, защото не схващамъ какво иска да се каже въ последната алинея на чл. 197, която гласи така: „Когато учреждението намѣри, че по признатитъ по-високи цени не е въ интереса на държавата да се продължава предприятието, то може да го прекрати“. Безъ право на претенция отъ страна на предприемача ли?

Министър С. Стефановъ и докладчикъ Н. Йотовъ (з): Тѣзи работи се уреждатъ по-нататъкъ, въ другъ членъ.

Д. Дрънски (д): Добре, тогава.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Чл. 197 се връща въ комисията за ново разглеждане.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете).

„Чл. 198. (Старъ чл. 186) Министърътъ или упълномощеното отъ него длъжностно лице има право съ мотивирана заповѣдъ да унищожи договора, когато се установи съ актъ, съставенъ отъ длъжностни лица, че предприемачътъ, безъ да е възпрепятствуванъ за това отъ непреодолима сила, не изпълнява задълженията си съобразно съ поемнитъ условия или договора, макаръ и да е билъ писмено поканенъ да стори това. При неспазване на срокове покана не е нужна.

Унищожението на договора въ тоя случай влѣче следъ себе си или конфискуването на залога, или извършването на предприятието за смѣтка на предприемача, съгласно съ чл. 192.

Въ поемнитъ условия може да се уговаря едновременно прилагане и на двѣтъ наказателни мѣрки, предвидени въ предшествуващата алинея.

Г. г. народни представители! Въ втората алинея на чл. 198 първото „или“ се изхвърля, а второто „или“ се замѣня съ „и“. Следователно, ще остане не само конфискуване на залога, но и извършване на предприятието за смѣтка на предприемача. Както е сега, предприемачътъ може да се отърве само съ конфискуване на залога.

Р. Василевъ (д. сг): Имайте предъ видъ, че има и трета алинея на този членъ, където се казва, че въ поемнитъ условия може да се уговаря едновременно прилагане и на двѣтъ наказателни мѣрки, предвидени въ втората алинея. Значи, случайтъ сѣ три: първо, конфискуване на залога, второ, отдаване предприятието за смѣтка на предприемача, и, трето, когато въ поемнитъ условия сѣ вмѣкнати и двѣтъ санкции.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Сега ние опредѣляме въ втората алинея санкциитъ. Така, както е редакцията, се разбира, че за санкция остана или едното, или другото, а ние искаме за санкция да остане и едното, и другото.

Р. Василевъ (д. сг): Това е предвидено въ третата алинея.

В. Коевски (нац. л. П): Не може и двѣтъ много е.

Министъръ С. Стефановъ: Въ чл. 192 сѣ указани случаитъ.

Д. Дрънски (д): Правилно е.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Действително въ алинея трета на чл. 198 се казва: (Чете) „Въ поемнитъ условия може да се уговаря едновременно прилагане и на двѣтъ наказателни мѣрки, предвидени въ предшествуващата алинея“, обаче ние смѣтаме, че ще бѣде по-добре да не се оставя това въ поемнитъ условия.

Р. Василевъ (д. сг): Ама тъй както е алинея втора редактирана, тя е съгласувана съ чл. 192. Ако сега вие искате да измѣните втората алинея, ще трѣбва да се върнете назадъ, за да съгласувате чл. 197 съ чл. 192.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Добре, тогава да остане и тази работа за комисията, за да се съгласува.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Василь Коевски.

В. Коевски (нац. л. П): Азъ смѣтамъ, че е твърде много да се прилага и двѣтъ санкции.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): А когато дойде до държавата, тя понася всичко!

В. Коевски (нац. л. П): Азъ не съмъ юристъ, но юристи ми казватъ, че не може по едно и също нѣщо да се налагатъ двѣтъ санкции. Азъ смѣтамъ, че двѣтъ санкции ще бѣдатъ много тежки. Даже и това, което е постановено въ алинея трета на чл. 198 — въ поемнитъ условия може да се опредѣлятъ и двѣтъ санкции — го намирамъ също така за твърде много. Ето защо, азъ настоявамъ този членъ да бѣде редактиранъ въ смисълъ, че се прилага само едната санкция, а не двѣтъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг): Ако има нужда да се обсъжда този членъ, да се обсъди въ комисията. Защото, когато приемахме чл. 192, тамъ се каза: нѣкой пътъ предприятието е почти извършено и е останала много малка частъ недовършена. Въ такъвъ случай, съгласете се, че не може да се конфискува единъ голѣмъ залогъ за една такава малка недовършена работа.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ако въ поемнитъ условия е упоменато, това Ваше съображение не може да се вземе предъ видъ.

Р. Василевъ (д. сг): Не може така. Не бива да се налагатъ и двѣтъ голѣми санкции.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Дрънски.

Д. Дрънски (д): Нѣма защо да се обсъжда този членъ пакъ въ комисията. Втората алинея съдържа една законна санкция — или конфискуване на залога, или извършване на предприятието за смѣтка на предприемача. Третата алинея съдържа една договорна санкция, уговорена въ поемнитъ условия. Мене ми се струва, че текстътъ е много ясенъ и нѣма какво да го коригираме. И правъ е г. Ради Василевъ, когато ви казва: има случаи, когато ще наложите или първата, или втората санкция. А договорно можете да наложите и двѣтъ, когато въ поемнитъ условия сѣ предвидени и двѣтъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Това е най-важниятъ текстъ, нѣма да го оставимъ тъй да мине. Трѣбва да го обмислимъ въ комисията.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Чл. 198 остава да се гледа отново въ комисията. Минаваме къмъ чл. 199.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 199. (Старъ чл. 187) Когато предприятието се извършва за смѣтка на предприемача въз основа на предходнитъ членове, ако добититъ или уговоренитъ нови цени бѣдатъ по-износни отъ ония, по които е трѣбвало да се извърши предприятието, разликата остава за смѣтка на предприемача и се събира по реда на чл. 192, алинея предпоследна. Ако ли бѣдатъ по-износни, разликата остава въ полза на съкровището.

Когато по предприятието сѣ работили повече предприемачи, всички отговарятъ солидарно спрямо държавата.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 199, както се докладва отъ докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 200. (Старъ чл. 188) Когато нѣкой предприемачъ бѣде обявенъ въ несъстоятелностъ, договорътъ се унищожава по право, безъ да се конфискува залогътъ. Надлежниятъ министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице може, обаче, да разреши да се продължи предприятието, ако синдикътъ на несъстоятелния заяви, че желае да го продължи и ако представи гаранция за довършването му.

Когато нѣкой предприемачъ умре, надлежниятъ министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице има право, споредъ естеството на предприятието, или да унищожи договора, безъ да се конфискува залогътъ, или да разреши на наследниците, ако тѣ пожелаятъ, да продължатъ предприятието.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 200, както се докладва отъ докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 201. (Старъ чл. 189) Когато се намѣри за необходимо да се прекрати или отложи нѣкое предприятие, отнасящо се за постройка или другъ строежъ, по нареждане на учреждението предприемачътъ е длъженъ веднага да прекрати изпълнението му или да го отложи за опредѣленото време. Когато изпълнението на предприятието се отложи, било преди, било следъ започването му, за повече отъ шестъ месеци, предприемачътъ има право да се откаже отъ него. Както при свършеното прекратяване на предприятието, така и при отлагането му за повече отъ шестъ месеца, предприемачътъ има право да иска обезщетение,

което се определя от особено назначена комисия със участието на финансов представител.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 201, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 202. (Стар чл. 190) Във случаите по предходния член, както и въ всяко по чл. 200, алинея втора, държавата е длъжна да приеме съживата и другите инструменти, нахождящи се въ работилниците и които ще бъдат нужни за довършване на работите, ако предприемачът или неговите заместници поискат това, по цени, определени по споразумение, с участие на вещи лица и финансов представител. Също така тя е длъжна да приеме и материалите, доставени за извършване на предприятието, по цени съобразни с тия, по които е отпадено предприятието. Това задължение не се отнася до впрегатния или товарен добитък, както и за случаите на прекратяване предприятието по чл. чл. 190, 194, 197, 198 и 200, алинея първа.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 202, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 203. (Стар чл. 191) Приемането на извършените работи или доставки става по начина, указан въ поемните условия и другите тръжни книги, но винаги от приемна комисия, въ която влиза и представител на финансовата власт, а въ случай на нужда и вещи лица. За предприятия до 100.000 лева вместо финансов представител въ приемната комисия може да участва държавен служител от същото или друго учреждение.

Когато трябва да се прави анализ или други изпитания, такива се правят от едно или повече вещи лица, които сж членове на комисията. Постройките и други строежи се приемат временно и окончателно. Приемането на ежедневната храна въ войската, болниците, трудовите части, заворите и пр. става без участие на финансов представител.

Комисията се назначава от надлежния министър или упълномощеното от него длъжностно лице. Решенията ѝ се протоколират и утвърждават от същият, по доклад на надлежния началник, след визата на протокола от надлежния бюджетконтролен орган. За ежедневното приемане на храни и материали не е нужно да се съставят приемателни протоколи, а може да се състави един общ протокол за приетото количество през цял месец, който подлежи на виза и утвърждение.

Надлежното учреждение е длъжно, веднага щомъ предприемачът съобщи, че е извършил предприятието, да разпоречи за назначението на приемна комисия, която се събира и пристъпва къмъ приемането най-късно две седмици следъ входящата дата на заявлението на предприемача, и съставя и подписва приемателния протокол на самото място. Визата и утвърждението на протокола трябва да стане въ най-къс срокъ.

Подробностите по приемането, съставянето на приемателни протоколи и по тяхното утвърждение, както и сроковете за това се определят въ правилника за прилагане на настоящия законъ или въ поемните условия, въ зависимост от вида, размъра и характера на предприятието.

Приемателните протоколи се подписват въ деня на съставянето имъ и отъ предприемача или неговия редовенъ пълномощникъ.

Неявилите се членове на приемателната комисия безъ уважителни причини се глобяват по реда и въ размъра, предвидени въ чл. 133“.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата народният представител г. Никола Пъдаревъ.

Н. Пъдаревъ (д. сг. Ц): Азъ взимамъ думата не по члена, а да изкажа едно пожелание: въ приемателните комисии Финансовото министерство да изпраща хора съ тежестъ, защото отъ качеството на лицата, които представяватъ фиска, се получаватъ и съответните резултати. Обикновената практика е да се пращатъ по-долни чиновници и резултатите отъ тази практика сж много плачевни.

Министъръ С. Стефановъ: И затуй, г. Пъдаревъ, както виждате, за малки доставки предвиждаме началстващи лица да не участватъ, за да иматъ възможностъ да уча-

ствуватъ при по-едри доставки. Няма да бъде както досега — навсякъде да ходятъ.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 203, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотовъ (Чете)

„Чл. 204. (Стар чл. 191) Когато предприемачът остане недоволен от решението на комисията, длъженъ е въ седмиченъ срокъ отъ датата, на която решението му е било съобщено, да подаде мотивирана писмена тжжба до длъжностното лице, което е назначило приемната комисия. Въ такъвъ случай се назначава втора комисия, въ която влиза като членъ и единъ отъ членовете на първата комисия, който е поддържалъ решението ѝ. Ако приеманата доставка или работа надвишава 500.000 лева, въ втората комисия взема участие като членъ и единъ съдия. Протоколътъ на втората комисия трябва да бъде подробно мотивиранъ. Той е окончателенъ за предприемача“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 204, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 205. (Стар чл. 192) Ако доставените предмети не отговарятъ напълно на поемните условия, описанията и образците, не се приематъ даже и съ отбивъ.

Когато при приемане на материали, които се доставятъ при уговорени толеранси (чл. 132, буква „а“) се окаже, че доставеният предмет е въ кръга на уговорения толеранс, но подъ нормата, предложена отъ предприемача, прави се съответният отбивъ, определенъ отъ приемната комисия.

Ако постройки и други строежи не отговарятъ напълно на поемните условия описанията и образците, но недостатъците сж незначителни и не прѣчатъ, щото тѣ да служатъ за целта, могатъ да се приематъ съ отбивъ, определенъ отъ приемната комисия, въ какъвто случай, при поискване отъ заинтересуваната страна, се произнася и втората комисия по предходния членъ“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 205, както се докладва от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 206. (Стар чл. 193) Всички спорове между държавата и предприемачите, разрешението на които по силата на настоящия законъ и правилника за прилагането му, става отъ специална комисия, която се е произнесла и решението ѝ е утвърдено отъ надлежния министъръ или упълномощеното от него длъжностно лице, не може, по искане на предприемачите, да се подлагатъ повторно на еднолична или чрезъ комисия нова преценка и разрешение отъ административната власт. Исковите молби предъ общите съдилища въ свързка съ рекламации по предприятия се гледатъ, ако сж предявени най-късно въ тригодишенъ срокъ отъ датата на извършване действително, за което се претендира, че е причинило вредата или загубата на предприемача, или отъ датата на съобщение отъ каза на комисията да удовлетвори искането на предприемача, ако то е отъ категорията на подлежащите на преценка и разрешение отъ комисия предвидена въ настоящия законъ или въ правилника за прилагането му.

Рекламациите на предприемачите — чужди подданици — сж подсъдни също на българските съдилища, като и спрямо тяхъ се прилагатъ постановленията на предходната алинея“.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 206, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 207. (Стар чл. 194) Подробните правила по изпълнението на предприятията и по тяхното приемане се определятъ въ правилникъ, който ще се издаде съгласно съ чл. 71 на настоящия законъ“.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата народният представител г. Василь Коевски.

В. Коевски (нац. л. П): Г. г. народни представители! При гласуването края на глава XXI — изпълнение на предприятията — искамъ да ви обърна вниманието на

една порочна практика, която постоянно срѣщаме въ разнитѣ администрации. Прави се следното нѣщо: въ поемнитѣ условия, които тия администрации изготвятъ за разни предприятия, се поставятъ постановления, които сѫ противни на закона за бюджета, отчетността и предприятията. Не сѣмъ юристъ да зная положително, но струва ми се, че тия постановления поставени единъ пътъ въ поемнитѣ условия, тѣ важатъ за предприятията.

Ето защо, смѣтайки че постановленията на тѣя законъ не бива да се отминаятъ съ поемни условия, азъ моля, ако е възможно, да се постави било една нова алинея къмъ чл. 207, било единъ новъ чл. 207-а съ следното съдържание: (Чете) „Постановления въ поемнитѣ условия, или въ договоритѣ противни на тоя законъ сѫ нищожни“, за да можемъ да вървимъ по единъ установенъ редъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Това се разбира и безъ изрично да се каже, г. Коевски.

В. Коевски (нац. л. П): Ама азъ Ви казвамъ каква е практиката. Имали сме поемни условия, съ постановления противни на закона.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Излишенъ е такъвъ текстъ. То се разбира и безъ да се каже.

В. Коевски (нац. л. П): Азъ пакъ повтарямъ, не сѣмъ юристъ да разбирамъ тѣя работа, но казвамъ, че отъ практика зная какво въ много поемни условия се поставятъ постановления, противни на закона.

Д. Дрънски (д): Не може.

В. Коевски (нац. л. П): Щомъ не може, тогава добре.

Н. Падаревъ (д. сг. Ц): (Къмъ В. Коевски) По-скоро поискайте да се предади отговорностъ за тия, които правятъ такива поемни условия. Поемнитѣ условия, противоречещи на закона, сѫ безъ значение; но понеже често пъти това се прави умишлено, добре е да има отговорностъ.

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 207, както се докладва отъ докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Глава XXII.

Извършване предприятия за смѣтка на общинитѣ и за обществени благотворителни и духовни учреждения.

„Чл. 208. (Старъ чл. 195) Всички предприятия за смѣтка на общинитѣ, включая и общинскитѣ стопански предприятия, стопанисвани отъ самитѣ общини, както и за смѣтка на други обществени, благотворителни и духовни учреждения, безъ разлика на вѣроизповѣдание, които специалнитѣ имъ закони или уставы ги задължаватъ да се отчитатъ предъ държавни учреждения, се извършватъ съгласно съ постановленията на тоя законъ.

Учрежденията, споменати въ предходната алинея, могатъ да предприематъ строежи, ако разполагатъ съ налични суми поне съ 30% отъ стойността на предстоящитѣ имъ строежи, а остатъкътъ бѣде обезпеченъ чрезъ гарантирани приходи, или чрезъ добити заеми.

Въ такъвъ случаи е нужно предварителното съгласие на министра на финанситѣ, съгласно специаленъ правилникъ за приложение на настояшитѣ нареджания, изработенъ отъ министра на финанситѣ въ съгласие съ другитѣ министри.

Наличнитѣ суми 30% не могатъ да се изразходватъ за други цели освенъ за предприятието.“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 208, както се докладва отъ докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 209. (Старъ чл. 196). Поемнитѣ условия по предприятия за смѣтка на споменатитѣ въ предходния членъ учреждения се преглеждатъ и утвърждаватъ:

а) за Столичната община — за предприятия до единъ милионъ лева включително — отъ постоянното присѣствие, а за по-големитѣ предприятия — отъ общинския съветъ, като решенията на съвета се турятъ въ действие следъ одобрението имъ отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве или упълномощеното отъ него длъжностно лице, съгласно съ закона за Столичната община;

б) за всички останали градски общини, както и за всички селски общини — отъ общинския съветъ, а за училищнитѣ настоятелства — отъ сѣщия съветъ, съвмѣстно съ председателя на настоятелството или неговъ замѣстникъ. За предприятия на сума, по-голяма отъ единъ милионъ лева, решенията се турятъ въ действие следъ утвърждението имъ отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве или упълномощеното отъ него длъжностно лице.

За бележка. Когато нѣкоя община се управлява отъ тричленна комисия, ако последната, съгласно съ закона за общинитѣ, има право да гласува бюджетъ, тя има право да утвърждава и поемнитѣ условия при ограниченията, предвидени по-горе; въ противенъ случай тричленната комисия може да признава разходи само за най-неотложни нужди, като утвърждаването на поемнитѣ условия, търговетѣ и протоколитѣ по доброволно съгласие за сума до 300.000 л. става отъ надлежния окръженъ управителъ, а за по-голяма сума — отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве или упълномощеното отъ него длъжностно лице.

За Столичната община, когато тя се управлява отъ седмочленна комисия, поемнитѣ условия надъ 500.000 л. се утвърждаватъ отъ министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве или упълномощеното отъ него длъжностно лице;

в) за всички други обществени, духовни (безъ тия по чл. 72, ал. III) и благотворителни учреждения — отъ надлежния окръженъ управителъ, когато сумата на предприятието не надминава 100.000 л., а за предприятия на по-голяма сума — отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице.

За бележка I. Поемнитѣ условия и приложенията имъ, както и тѣхнитѣ измѣнения, за постройки и въобще строежи, преди да бѣдатъ утвърдени, се одобряватъ и отъ министра на общественитѣ сгради пѣтищата и благоустройството или отъ упълномощенитѣ отъ него длъжностни лица, съгласно съ закона за сѣщото министерство и следъ предварително преглеждане и съгласие на министра на земедѣлието и държавнитѣ имоти или упълномощеното отъ него длъжностно лице, когато се отнасятъ за строежъ на кланици, покрити пазари (хали), пазарища на животни и млѣчни центри, съгласно съ закона за санитарно-ветеринарната служба и закона за надзора върху съестнитѣ продукти отъ животински произходъ, а за читалищнитѣ и училищни здания се следва редътъ и контролата, установени съ закона и правилника за строене училищни здания. Поемнитѣ условия за продажба на главнитѣ и второстепенни горски продукти отъ всички обществени гори (държавни, общински и частни гори на общественитѣ учреждения: училища, черкви, манастири, джамии и др.), както и тия за водни строежи, се одобряватъ предварително отъ министра на земедѣлието и държавнитѣ имоти или отъ упълномощеното отъ него длъжностно лице.

За бележка II. Поемнитѣ условия за доставка на медикаменти и други санитарни материали, преди да се утвърдятъ, се одобряватъ отъ Главната дирекция на народното здраве.

Поемнитѣ условия за доставка на медикаменти и други санитарни материали за нуждитѣ на санитарно-ветеринарнитѣ служби, които сѫ подъ контрола на Министерството на земедѣлието и държавнитѣ имоти, преди да се утвърдятъ, се одобряватъ отъ сѣщото министерство.

За бележка III. Извършването на всички разходи по общинскитѣ фондове при общинската ветеринарна служба и предприятията къмъ нея става само следъ предварителното разрешение на министра на земедѣлието и държавнитѣ имоти (отдѣление ветеринарно).“

Председателстващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Г. г. народни представители! Смѣтамъ, че ще бѣде умѣстно въ пунктъ 6 на чл. 209 да се направи такова разграничение, каквото е направено въ пунктъ а, дѣто за Столичната община е казано, че поемнитѣ условия за предприятия до 1.000.000 л. включително се преглеждатъ и утвърждаватъ отъ постоянното присѣствие, а за по-големитѣ предприятия — отъ общинския съветъ, когато за всички останали градски общини, макаръ предприятието да бѣде за сума 10.000 л., поемнитѣ условия се утвърждаватъ отъ общинския съветъ. Азъ смѣтамъ, че ще бѣде умѣстно и за градскитѣ общини за предприятия до известенъ предѣлъ — било до 100.000 л. било до 150.000 л. — да се даде право на постоянното присѣствие да потвър-

ждава поемнитъ условия, защото иначе се спъва дейността на общинският имъ съвети.

Правя предложение: за градският общини поемнитъ условия за предприятия въ размъръ до 100.000 л. да се преглеждатъ и утвърждаватъ отъ постоянното присъствие.

Министъръ С. Стефановъ: Мога да приема за предприятия до размъръ 50.000 л., съгласно общия принципъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лъкарски.

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Въ буква „б“ на разглеждания членъ е казано, че поемнитъ условия по предприятия на училищнитъ настоятелства се утвърждаватъ отъ общинския съветъ съ участието на председателя на училищното настоятелство или неговъ замѣстникъ. Главата, въ която влиза този членъ, гласи: „Извършване предприятия за смѣтка на общинитъ и за обществени, благотворителни и духовни учреждения“. Тогазъ, когато има да се извършва едно предприятие отъ училищното настоятелство съ срѣдства отъ неговия бюджетъ, когато срѣдствата не се даватъ отъ общинския бюджетъ, а сж отъ приходи на училищното настоятелство — отъ училищни имоти, полски или покрити, или отъ други източници — не може за такива предприятия, които сж често пѣти специфични и за които по-мѣрдавно, по-компетентно би било мнението на училищното настоятелство, да оставятъ поемнитъ условия да бждатъ утвърждавани отъ общинския съветъ. Азъ намирамъ, че това подчинение, въ което се поставятъ предприятията на училищното настоятелство — утвърждаването на поемнитъ имъ условия да зависи отъ общинския съветъ — не само ще създаде колизии, недоразумения между общинския съветъ и училищното настоятелство, но то не е оправдано съ нищо. Ако въ миналото предприятия на училищнитъ настоятелства се извършваха предимно съ срѣдства, дадени отъ общинския бюджетъ подъ формата на помощи, днесъ вече маса училищни настоятелства ги извършватъ и издържатъ сами, съ срѣдства, чийто източникъ е вънъ отъ бюджетнитъ приходи на общината. Следователно, нѣма защо да поставяме изпълнението на тѣзи предприятия въ зависимостъ отъ решението на общинския съветъ.

Ето защо азъ бихъ молилъ отъ буква „б“ на чл. 209 да изхвърлимъ фразата, която гласи: „А за училищнитъ настоятелства — отъ сжщия съветъ, съвмѣстно съ председателя на училищното настоятелство или неговъ замѣстникъ“. Или пъкъ най-малкото, ще трѣбва да създадемъ едно ограничение въ смисълъ: когато предприятието на училищното настоятелство се извършва съ срѣдства отъ общинския бюджетъ, утвърждаването на поемнитъ условия за туй предприятие да става отъ общинския съветъ съ участието на представителъ на училищното настоятелство, било председателя му, било неговия замѣстникъ. Въ никой случай, обаче, да не се оставя утвърждаването на поемнитъ условия да става отъ общинския съветъ тогазъ, когато срѣдствата за предприятието не изхождатъ отъ общинския бюджетъ, а сж на училищното настоятелство, отъ доходи отъ негови собствени имоти или отъ други негови предприятия.

Смѣтамъ, че това, което предлагамъ, е целесъобразно и справедливо. Съ него ще избѣгнемъ маса недоразумения, които биха се явили между общинския съветъ и училищното настоятелство.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Предварителниятъ контролъ, който се прокарва въ настоящия законопроектъ въ една малко по-строга форма, засѣга и изборнитъ учреждения: всички разходи, които тѣ правятъ по разни предприятия, предварително да бждатъ контролирани отъ оргнитъ — държавни или общински — които сж натоварени съ този контролъ. За разходите, които правятъ училищнитъ настоятелства, нѣма отдѣленъ контроленъ органъ, както е за разходите за държавнитъ и за общинскиятъ предприятия; тѣ се контролиратъ отъ общинския съветъ — ако общината е градска, чрезъ държавния контролъоръ, ако е селска — чрезъ секретаръ-бирника. Следователно и тукъ предварителниятъ контролъ, който ще се изразява въ потвърждаването на поемни условия, въ потвърждаването на търгове, ще се извършва отъ онзи органъ, който е натоваренъ по закона. Ако вне отнемете прерогативата на общинския съветъ, въ който ще участвува и държавниятъ контролъоръ, да утвърждава поемнитъ условия на дадено предприятие, да контролира

въобще разходите на училищното настоятелство, тогава нѣма да се упражнява онзи контролъ, който лежи въ основата на този законъ — предварителниятъ контролъ. Затуй абсолютно е необходимо всички поемни условия по предприятия на училищнитъ настоятелства да минаватъ презъ общинския съветъ, въ който участвува: за градският общини — държавниятъ контролъоръ, а за селският общини — секретаръ-бирникътъ. Шомъ като общинскиятъ съветъ утвърждава поемнитъ условия съ участието на председателя на училищното настоятелство или неговъ замѣстникъ, нѣма да има страхъ, че ще се прѣчи на училищното настоятелство.

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Ама срѣдствата сж на училищното настоятелство.

Р. Василевъ (д. сг.): Срѣдствата сж на училищното настоятелство, но това сж срѣдства обществени, изразходването на които трѣбва да се контролира.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Досега положението бѣше следното: поемнитъ условия по предприятия на училищнитъ настоятелства се утвърждаваха отъ общинскиятъ съветъ. Сега това положение е измѣнено: утвърждаватъ се пакъ отъ общинскиятъ съветъ, но съ участието на председателя на училищното настоятелство, респективно неговия замѣстникъ. Това положение трѣбва да се запази, защото знае се, че общинскиятъ съветъ обикновено предвиждатъ въ бюджетитъ си субсидии на училищнитъ настоятелства.

И. Лъкарски (д. сг. Ц): Когато срѣдствата сж отъ субсидия, предвидена въ общинския бюджетъ — да; но когато срѣдствата сж отъ доходни предприятия на самото училищно настоятелство и не сж дадени отъ общинския съветъ, нѣма защо да се поставя така.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Когато на училищното настоятелство не достигатъ срѣдствата, общината е длъжна да даде нужната субсидия. Това е предвидено по закона и не може да правимъ тази разлика. Съ чл. 209, г. Лъкарски, внасяме едно подобрене: по-рано общинскиятъ съветъ самъ е утвърждавалъ поемни условия по предприятия на училищното настоятелство, а сега това става съ участието на председателя на училищното настоятелство, респективно неговия замѣстникъ.

Така че трѣбва да се запази положението, както е предвидено въ проекта.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Говедаровъ.

Г. Говедаровъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Азъ смѣтамъ, че ние трѣбва да вземемъ едно правилно принципино становище по въпроса за утвърждаване поемнитъ условия по предприятия на училищнитъ настоятелства. Това значи да си отговоримъ предварително на въпроса: каква е правната природа на училищното настоятелство, като публичноправенъ институтъ, какво е отношението — тамъ е основниятъ въпрос — между училищното настоятелство и общинския съветъ? Въ сжщностъ, по моя преценка — смѣтамъ и по ваша — отъ правно гледище, училищното настоятелство не е, освенъ компетентниятъ народенъ органъ, изборниятъ органъ, който ще решава всички въпроси, засѣгащи просвѣтната дейностъ и просвѣтнитъ функции въ общината. Нѣма защо да поставяте въ подчиненостъ училищното настоятелство спрямо общината. По всички въпроси, които засѣгатъ училищното дѣло, училищната просвѣта, по всички разходи, които се извършватъ за училищното дѣло, вие трѣбва да признаете една пълна автономия на училищното настоятелство. То не е, освенъ втората страна на нашата община, която има два образа, две прояви: едната е общинскиятъ съветъ, другата е училищното настоятелство. Това сж въ сжщностъ двѣтъ фигури, двата образа на една единна сжщностъ. Подобрието въ дебатирания текстъ е наистина значително; предложението съ новия текстъ измѣнение представлява сжщественъ подобрене, но азъ смѣтамъ, че то не е достатъчно. Все пакъ признавамъ, че най-малкото, което трѣбва сега да направимъ, е възприето въ комисията. Не можемъ да позволимъ на общинския съветъ — както бѣше досега — съвършено самостоятелно, безъ да познава училищнитъ нужди, безъ да познава даденъ училищенъ въпросъ, да решава въпроситъ, да утвърждава или не утвърждава поемни условия и

тръжни книга. Най-малкото, което трябва да се направи, е това: да имате поне един компетентен представител на училищното настоятелство, който, познавайки училищните нужди, познавайки проблемите на училищната политика и представлявайки училищното настоятелство, да може да застъпи интересите и политиката на това настоятелство.

Смѣтамъ, че ако не приемемъ това разбиране, ще направимъ грѣшка, една неправда и ще отидемъ противъ правната природа на училищното настоятелство. То е създадено, то съществува, то представлява автономията на училищната община, еднакво законна, еднакво ценна, както автономията на другата — административната община.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Кого оборвате? Никой не иска противното. Искаме разширение правата на училищното настоятелство.

Г. Говедаровъ (д. сг.): Азъ съмъ за разширението на тия права. Казахъ кое е най-малкото. Редовното е, всички тѣзи въпроси да ги давате въ пълно разпореждане и компетентност на училищното настоятелство. Това е моята мисль.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Вашето мнение, г. докладчикъ?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Азъ казахъ, че поддържамъ текста на комисията.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Вашето мнение по предложението, г. министре?

Министъръ С. Стефановъ: Чл. 209 да се върне въ комисията.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Чл. 209 се връща наново въ комисията, за да се направятъ нѣкои поправки. Минаваме на чл. 210.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)
„Чл. 210. (Старъ чл. 197) Тръжните комисии по гил предприятия се състоятъ:

а) за градските общини — представител на финансовата власть, кмета или неговъ замѣстникъ и главния учител;

б) за селските общини — общинскиятъ кметъ за председателъ, единъ общински съветникъ и главния учител — последниятъ като финансовъ представителъ, за членове;

Забележка. Когато общините се управляватъ отъ тричленна комисия, вмѣсто кметътъ участвува председателъ на тричленната комисия, а вмѣсто общинския съветникъ — членъ отъ комисията.

в) за всички други обществени, благотворителни и духовни учреждения — представител на финансовата власть за председателъ, началникъ на учреждениято или делегирано отъ него длъжностно лице и единъ общински съветникъ — за членове. Гдето нѣма представител на финансовата власть взема участие учителъ, опредѣленъ отъ учреждениято, което обявява търга.

Забележка I. Въ тръжните комисии за градските общини председателъ е най-старшиятъ по служебно положение.

Забележка II. Тръжната комисия при Столичната община се състои отъ кмета или единъ отъ помощниците му — за председателъ, единъ членъ на общинския съветъ, избранъ отъ последния за една година и държавния контролоръ при общината, или помощника му. Ако общината се управлява отъ седмочленна комисия, тръжната комисия се председателствува отъ председателя на седмочленната комисия или отъ делегиранъ отъ него членъ на същата, като вмѣсто общински съветникъ участвува другъ нѣкой отъ членовете на седмочленната комисия.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Въ забележка първа следъ буква в. дето е казано: „Въ тръжните комисии за градските общини председателъ е най-старшиятъ по служебно положение“, бихъ желалъ да се каже, че председателъ е кметътъ или неговиятъ замѣстникъ, както е казано въ буква а, защото иначе се поражда съмнение, кой е най-старшиятъ по служебно положение. Значи, искамъ забележката да стане така: „Въ тръжните комисии за градските общини председателъ е кметътъ или неговиятъ замѣстникъ“.

Министъръ С. Стефановъ: Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ не виждамъ, защо ще трябва доставките на училищата да се одобряватъ отъ министра на вътрешните работи. Защо не предоставимъ, когато ще има да се извършватъ доставки на учебни помагала, училищна пожщина и пр., да се произнася единственото компетентно учреждение — окръжната училищна инспекция, респ. Министерството на просвѣтата, което може да събере всички искания отъ подобенъ характеръ и да направи колективна доставка, при която ще правятъ преценка най-компетентни органи? Защо ще трябва да оставимъ, доставките на училищното настоятелство да се одобряватъ отъ Министерството на вътрешните работи, което нѣма никаква връзка съ тѣзи доставки? И азъ намирамъ, че въ това отношение има едно несъответствие въ самия членъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. Лѣкарски! Сега разглеждаме чл. 210, който опредѣля състава на тръжните комисии.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): А, пардонъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Ще гласуваме предложението на г. Мирски.

Които приематъ предложението на г. Мирски, въ забележка първа следъ буква в, вмѣсто „председателъ е най-старшиятъ по служебно положение“ да се каже „председателъ е кметътъ или неговиятъ замѣстникъ“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 210, както се докладва отъ г. докладчика, заедно съ гласуваната поправка, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 211. (Старъ чл. 198) Извършване на предприятията, както и събирането на приходите по стопански начинъ и по доброволно съгласие за смѣтка на общините и за обществени, духовни и благотворителни учреждения се разрешава отъ лицата и учрежденията, които утвърждаватъ немните условия. (чл. 209)

Условията за извършване предприятия по доброволно съгласие се уговарятъ отъ комисии въ същия съставъ, какъвто иматъ тръжните комисии. (чл. 210)

Учрежденията, за които се отнася настоящиятъ членъ, също могатъ да си набавятъ потребнитъ имъ материали по чл. 174, алинея втора, на тоя законъ, но само следъ предварително разрешение за общините и училищните настоятелства — отъ министра на вътрешните работи и народното здраве, а за всички други учреждения — отъ надлежния министъръ“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 211, като се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 212. (Старъ чл. 199) Тръжните книги, протоколите за постигнатите съглашения за предприятия по доброволно съгласие, както и всички писмени договори, се утвърждаватъ отъ лицата и учрежденията, които утвърждаватъ поемните условия въ зависимостъ отъ стойността на предприятието и съгласно съ чл. 209.

Търговете за продажбата на главните и второстепенните горски продукти отъ всички обществени гори (забележка първа къмъ буква в на чл. 209) се утвърждаватъ съгласно съ закона за горите“.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ чл. 212, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 213. (Старъ чл. 200) Приемните комисии иматъ същия съставъ, както и тръжните, а въ случай на нужда и специалисти. За строежи надъ 100.000 л. въ комисията взема участие и представителъ на държавната техническа власть.

Решенията на приемните комисии се утвърждаватъ както следва: за градски и селски общини — отъ кмета, за другите обществени, духовни и благотворителни учреждения отъ надлежните представители (председатели и др.).

Въ приемните комисии, ако няма назначен друг специален финансов представител, като такъв участва: за градските общини — общинският контролор или бирник или тяхен помощник; за селските общини — общинският секретар-бирник и за всички други учреждения — касиерите или счетоводителите им.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 213, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 214. (Стар чл. 201) Предварителният контрол върху ангажментите за предприятия, извършени за сметка на учрежденията, споменати в настоящата глава, се възлага: за градските общини — на общинския контролор, подконтролор или бирник, като органи на министъра на финансите; за селските общини — на общинския секретар-бирник, а за всички други учреждения — на техните счетоводители или касиери.

Споровете, които възникват въ връзка с упражнението на този контрол, се разрешават съгласно с правилата, предвидени въ закона за Върховната сметна палата и за окръжните сметни палати.

Предварителният контрол върху разходите на държавните каменовъглени мини „Перник“ се упражнява по същия ред, както при държавните и държавноавтомонни учреждения, от съответно установената бюджетоконтролна служба. Последната се състои от началник на бюджетоконтролното отделение, контролори и книговодители, които са органи на министъра на финансите и се назначават и уволняват от него. Останалият необходим персонал по счетоводството са органи на надлежния министър.

Извършването на разходи до 250.000 л. става от мините „Перник“ по реда, предвиден въ специалния за тях закон, а за по-големи суми — по реда на настоящия закон.

Министърът на финансите представя на Министерския съвет тримесечно доклади по изпълнението бюджета на държавните мини „Перник“.

В третата алинея след думата „отделение“ се прибавя „и“, думите „и книговодители“ се заличават и вместо думата „него“ се поставя „Министерския съвет“.

Министър С. Стефанов: Да отиде въ комисията.

Председателстващ С. Даскалов: Чл. 214 остава да се разгледа отново въ комисията.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„ОТДЕЛЪ И

Глава XXIII.

За държавните имоти.

Чл. 215. (Стар чл. 202) Министерството на земледелието и държавните имоти държи подробен инвентар на всички държавни недвижими имоти и упражнява общ надзор върху тях. Тъ се управляват и използват според специалните за тях закони от надлежните министерства, но щом престанат да служат за целта, за която са били предназначени, остават под разположението на министъра на земледелието и държавните имоти.

Министерствата са длъжни за всеки придобит недвижим имот, независимо от начина, по който е придобит, да съобщават на Министерството на земледелието и държавните имоти, за да си вземе бележка за придобития държавен имот и го впише въ инвентарната книга за тия имоти.

Държавните имоти (здания и мѣста) се използват изключително за нуждите на държавните учреждения по решение на комисията за наемане на здания, предвидени въ правилника за прилагане на настоящия закон.

Отдаването под наем на държавните здания и мѣста на частни лица или на държавни служители, може да става само когато комисията констатира абсолютна непригодност на имота за нуждите на кое и да било държавно учреждение.

И въ двата случая по предходните две алинеи протоколите на комисията подлежат на одобрение от министъра на финансите или упълномощеното от него длъжностно лице.

Председателстващ С. Даскалов: Има думата народният представител г. Никола Пждаревъ.

Н. Пждаревъ (д. ст. Ц): Вземам думата не да говоря по редакцията на чл. 215, но да привлѣка вниманието

на г. министъра на финансите върху това право, което той има — да следи за използването на държавните имоти. Държавата е купила въ Видин едно здание, доста скъпичко, за нуждите на желѣзниците. Въ това здание сега живѣе само едно семейство, а би могло да се използва за нѣкое държавно учреждение и да се спестят много пари на държавата. Моля да си вземете бележка.

Докладчик Н. Йотов (з): Кое е това здание?

Н. Пждаревъ (д. ст. Ц): Купено е от наследниците на Никола Димитровъ.

Министър С. Стефанов: Кѣде е?

Н. Пждаревъ (д. ст. Ц): Въ гр. Видинъ, на пристанището. Вземете си бележка и го използвайте, защото е срамота от хората.

Председателстващ С. Даскалов: Които приемат чл. 215, както се докладва от г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 216. (Стар чл. 203). Купуването на какъвто и да е недвижим имот за сметка на държавата, щом стойността му е по-голяма от 1.000.000 л., става съ специален закон, гласуван въз основа на уговорените подробности условия, който се внася от министъра на финансите и съгласно съ алинея последна на чл. 39.

Въ случаи, когато държавата е кредиторъ, за да обезпечи най-добре вземането си, може, по вареждане на министъра на финансите, да купува движимите и недвижимите имоти на длъжниците си било по доброволно съгласие, било на търг, но съ разрешение на Министерския съвет, когато цената на имота, който се купува, надминава единъ милионъ лева и когато вземането на държавата е поне 50% от цената на имота“.

Г. министре! Тукъ има печатна грѣшка.

Министър С. Стефанов: Да го оставимъ да се коригира от комисията.

Председателстващ С. Даскалов: Чл. 216 се връща въ комисията, да бѣде разгледанъ отново.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Чл. 217. (Стар чл. 204) Държавните недвижими имоти се продават, размѣняват, даватъ под наемъ, отстъпватъ или подаряватъ съгласно съ предписанията на специалния за това законъ.

Държавните стопанства могатъ да даватъ частъ отъ земята си под наемъ срещу опредѣлена такса въ пари или въ натура (произведения), под изпълниа, т. е. срещу наемъ въ натура по опредѣлени условия, или срещу извършена работа, било на отдѣлни земеделци или на земеделски дружества за обработване и използване, безъ да се спазватъ формалностите, предвидени въ статута за предприятията. Размѣрътъ на таксата въ пари или въ натура, условията на изпълнението и количеството на работата се опредѣлятъ отъ управлението на стопанството, визиратъ отъ бюджетоконтролното отделение, одобряватъ отъ надлежния министър или упълномощеното отъ него длъжностно лице и се разгласяватъ.

Мѣстата въ районите на желѣзнопътните станции и пристанища и по продължение на линиите се отдаватъ под наемъ по предварително опредѣлени цени отъ комисия въ състава, предвиденъ за отдаване предприятията по доброволно съгласие. Когато за едно и също мѣсто се явятъ повече отъ единъ кандидатъ, то се отдава под наемъ на този, който даде най-износната цена надъ опредѣлената“.

Къмъ чл. 217 се прибавя нова алинея четвърта, съ следното съдържание: (Чете)

„Въ случаи, когато договорътъ за наемъ на държавен недвижим имотъ бѣде унищоженъ по надлежния редъ или когато следъ изтичането на наемния срокъ наемателят не го напусне доброволно, опразването му става по административен редъ въз основа на заповѣдъ, издадена отъ министъра на земледелието и държавните имоти.“

Предвижда се единъ бръзъ начинъ за опразване отъ упорити наематели на здания или други имоти на държавата; вмѣсто да се действува по съдебенъ редъ — да се съди, да се взима решение, влѣзло въ законна сила, и да се даде на съдията-изпълнител да го приложи — направо по административен редъ, когато има условията за това, да бѣде издаденъ наемателятъ, който не иска да освободи имота.

А. Томчевъ (д. сг.): За какви случаи?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): За случаите, когато е изтекъл наемният срок и наемателят не опразва имота или когато е нарушил договора.

А. Томчевъ (д. сг.): Това е опасно.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Такова е предложението, което се прави. Ще вземете думата и ще се изкажете.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Кой прави това предложение — комисията ли?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Прави го г. министърът на финансите, въ съгласие с комисията.

Н. Пждаревъ (д. сг. Ц): Добра е тая мърка, която се взема въ закона. Това е едно признание на държавата, че въ нея порядките сж такива, че частните собственици могат да бъдат оставени на произвола на едно невъзможно правосъдие, а държавата може да си уреди своите работи, като действува по административен редъ. Вземамъ поводъ отъ това да привлѣка вниманието на г. министра, че той, като министър на финансите, добре прави да предвиди това постановление въ закона за бюджета, отчетността и предприятията, но като министър на България добре е да се замисли за другитѣ безредия, които съществуватъ въ връзка съ тѣзи договорни отношения съ частни лица и ще се избѣгнатъ много неприятности за частни лица, както сега се гледа да се избѣгнатъ по отношение на държавата.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. министърътъ на финансите е съгласенъ, редакцията да остане така: (Чете)

„Когато следъ изтичането на наемния срокъ наемателятъ не напусне доброволно имота, опазването му става по административен редъ въз основа на заповѣдъ, издадена отъ министра на земледѣлието и държавните имоти.“ Защото, кой е този „надлеженъ редъ“? Пакъ чрезъ сѣда, нали? Тогава нѣма смисълъ. Значи, остава само за такива случаи, когато е изтекълъ наемниятъ срокъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които приематъ новата алинея четвърта къмъ чл. 217, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 217, заедно съ новата алинея четвърта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Чл. 218. (Старъ чл. 205) Държавните стопанства, работилници и др. такива не могатъ да раздаватъ произведенията си безплатно, да ги продаватъ на цени по-низки отъ опредѣленитѣ съгласно съ настоящия законъ или да превозватъ безплатно съ свои сръдства продаденитѣ произведения.

Продажбата на движимитѣ имоти по чл. чл. 127 и 176, които не могатъ да бъдатъ използвани отъ други учреждения, става чрезъ търгъ или по доброволно съгласие, ако сѣналице условията по чл. 167 на настоящия законъ.

За облагородяване на земледѣлски култури държавните стопанства могатъ да замѣняватъ семена на земледѣлци и земледѣлски кооперации по взаимно споразумение, одобрено отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице следъ визата на бюджетоконтролното отдѣление.

Продажбата на излишния разплоденъ добитѣкъ, на лозови прѣчки, овощни дрѣвчета, плодове и други добиви, произведени въ държавните стопанства, става по цени, въ зависимостъ отъ пазарнитѣ, опредѣлени отъ комисия, състояща се отъ представители на съответната служба и на финансовата власт. По сѣшитѣ цени може да се даватъ хранителни произведения и на личния съставъ при стопанствата, срещу заплащане и то ако има излишни произведения, които нѣма да се употребятъ за задоволяване на държавни нужди.

Всички гореозначени оценки важатъ само следъ одобрението имъ отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице, следъ предварителна виза на бюджетоконтролното отдѣление.

Ценитѣ на произведениитѣ за продажба или изработени по порѣчка предмети въ държавните стопанства, мини, фабрики, работилници, професионални училища и други

такива, както и за извършени работи за поправки, се опредѣлятъ отъ комисия при тѣхъ, състояща отъ представители на учреждениято и на финансовата власт съ огледъ на когуетитѣ и на мѣстнитѣ пазарни цени на тия предмети или поправки и се одобряватъ отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице, следъ виза отъ бюджетоконтролната служба.

Държавните движими имоти може да се даватъ подъ наемъ чрезъ комисия по наредба, одобрена отъ надлежния министъръ или упълномощеното отъ него длъжностно лице.

Произведениитѣ тютюни отъ държавните опитни полета може да се депозиратъ въ производителнитѣ мѣстни тютюневи кооперации за сортировка, ферментация и продажба по наредба, изработена отъ Министерството на земледѣлието, въ съгласие съ Министерството на финансите.

Продажбата на рибата отъ държавните рибарски институти, прѣсна и солена, става на мѣстнитѣ рибни тържища, споредъ мѣстнитѣ обичаи, безъ да се спазватъ формалноститѣ на настоящия законъ.

При изложба на предмети отъ държавните работилници и училища въ управлението на изложбата се открива наддавателенъ листъ за всѣки изложенъ предметъ или за група предмети, въ който комисията, състояща отъ представители на учреждениято и на финансовата власт, опредѣля и вписва първоначалната имъ оценка, за да могатъ посетителитѣ, желаещи да купятъ предметитѣ, да наддаватъ, като къмъ съответния изложенъ предметъ се поставя номерирано картонче за означаване на първоначалната и впоследствие дадена цена. Първоначалната оценка се одобрява отъ заведващия изложбата. Въ последния опредѣленъ день и часъ на изложбата комисията по първоначалната оценка протоколира кой е далъ най-износната цена и предметитѣ се раздаватъ на лицата срещу заплащане на даденитѣ отъ тѣхъ цени.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Лѣкарски.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Азъ моля г. докладчика да поясни, какво разбира подъ думитѣ „даване подъ наемъ държавни движими имоти“? Кои имоти подразбирате, каго се казва: „Държавните движими имоти може да се даватъ подъ наемъ чрезъ комисия . . .“?

Р. Василевъ (д. сг.): Бракувани локомотиви и автомобили.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Разбирате ли и държавните превозни сръдства, защото и тѣ сж движими имоти?

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Тѣ не сж изключени.

И. Лѣкарски (д. сг. Ц): Значи, държавните автомобили и файтони могатъ да се отдаватъ подъ наемъ и държавата да стане наемодателъ на тѣзи превозни сръдства!

Мене ми се струва, че не може да има такова разбиране. И понеже казвате, че се включватъ и държавните превозни сръдства, мисля, че тукъ му е мѣстото да предложа една нова алинея въ смисълъ, че държавните превозни сръдства могатъ да бъдатъ използвани само отъ длъжностни лица по наредба, изработена отъ министра на финансите и одобрена отъ Министерския съветъ. Вѣрно е че нееднократно сме се занимавали съ тоя въпросъ, и когато е минавалъ бюджетътъ на държавата, включвали сме и по нѣкой членъ, съ който сме упълномощавали съответния министъръ, предимно финансовия министъръ, да изработи наредба. Миналата година бѣше обещано да бѣде изработена такава наредба и, доколкото знамъ, Финансовото министерство бѣше я изработило, обаче нейното приложение не става така, както тя гласи.

Тази наредба не се изпълнява отъ съответнитѣ министерства или длъжностни лица, които използватъ държавните превозни сръдства. Съ тѣзи държавни превозни сръдства се е злоупотребявало въ миналото, злоупотребява се и днесъ. Затова ще бѣде целесъобразно тукъ, въ закона за бюджета, отчетността и предприятията, кѣдето се разрешаватъ всички въпроси, които сж въ връзка съ експлоатирането на държавните имоти и кѣдето даже, споредъ признанията на г. докладчика, съ чл. 218 се дава право на учрежденията да отдаватъ подъ наемъ държавните превозни сръдства, да разрешимъ и този въпросъ въ смисълъ, че съ тѣзи превозни сръдства могатъ да се ползватъ само държавни служители, и то въ известни случаи, които да бъдатъ разграничени. Държавата не може да държи превозни сръдства — автомобили или файтони — за да ги отдава подъ наемъ комуто ѝ да било. Ако има излишни такива държавни превозни сръдства, съ

тѣхъ трѣбва да се ликвидира, тѣ не могатъ да стоятъ като държавна собственостъ, за да се има предъ видъ отъ законъ отдаванетоъ имъ подъ наемъ.

Ето защо, ще моля, отъ тѣзи държавни движими имоти да се изключатъ държавните превозни сръдства, като за тѣхъ се приеме следната нова алинея: (Чете) „Използуването на държавните превозни сръдства ще става само отъ длъжностни лица по наредба, изработена отъ министра на финансите и одобрена отъ Министерския съветъ“.

В. Мариновъ (з): Защо не направихте това когато управлявахте?

И. Лѣкарски (д. сг. II): То е другъ въпросъ. Азъ казахъ, че взиманитѣ решения не сѣ изпълнявани. Но то не значи, че и сега не трѣбва да се направи.

В. Мариновъ (з): Искамъ да кажа, че въ ваше време се използваша най-безразборно.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Г. г. народни представители! Последната алинея на чл. 218 ми се вижда много трудно приложима, и нѣма да даде резултатитѣ, които биха могли да се очакватъ. Въ Варна, напр., кошничарското училище или пострадалитѣ отъ войнитѣ правятъ изложба; съгласно постановленията на този членъ, ще трѣбва за всѣки предметъ да има предварително приготвенъ наддавателенъ листъ, да бѣде опредѣлена първоначалната му цена, да се постави картонче; всички посетители на изложбата ще трѣбва да чакатъ до последния день, да се закрие изложбата, за да се види, кой най-много е наддалъ. Споредъ мене, тая трудна процедура е мѣчно изпълнима и нѣма да даде резултати. По-умѣстно и по-изпълнимо ще бѣде, предметитѣ, които се продаватъ въ една изложба, да иматъ предварително фиксирана цена отъ завеждащия изложбата заедно съ представителя на финансовата властъ. Сега, както се предвижда въ този членъ, за единъ предметъ отъ 50 л. ще трѣбва да има наддавателенъ листъ и ще трѣбва да се чака закриването на изложбата, за да се види, кой е купилъ известенъ предметъ. А обикновено изложбитѣ се посещаватъ отъ проходящи хора, както е напр. въ Варна, кждетъ идватъ външни хора, които не сѣ отъ Варна, ще се явятъ въ изложбата и биха си купили нѣкой предметъ, но не могатъ да сторятъ това, защото ще трѣбва да чакатъ до последния день на закриването ѝ.

Азъ предлагамъ да се върне последната алинея на чл. 218 въ комисията, за да ѝ се намѣри съответна редакция въ смисъла, въ който говорихъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата народниятъ представителъ г. Кирко Кирковъ.

К. И. Кирковъ (д): Г. г. народни представители! Въпросътъ, който г. Лѣкарски повдигна, е болезненъ; въпросъ, който отдавна тревожи общественото мнение у насъ. Действително не съществува наредба, която да урежда начина на използването на държавните превозни сръдства. И азъ сѣщо съмтамъ, че такава наредба ще трѣбва да бѣде издадена. Мисля, обаче, че не е мѣстото да се вмѣкне въ тоя законъ, който разискваме сега, задължение за правителството да ѝ издаде. Когато ще дойде да разискваме бюджета на държавата, специално бюджета за автомобилния гаражъ, тамъ ще трѣбва да гласуваме кредитъ и тамъ ще бѣде умѣстно да задължимъ правителството да издаде тая наредба.

Н. Пѣдаревъ (д. сг. II): Бюджетътъ нарежда временно, само за една година, а тукъ се поставятъ базитѣ на стопанисването на държавните имоти.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! По начало, предложението на г. Лѣкарски е приемливо. Дори трѣбва да се допълни: „за служебни цели“. Но по-

неже сега ще приключимъ съ този текстъ, ще остане да се разгледа и той въ комисията, да се намѣри съответна редакция и утре да го приемемъ.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Има думата г. министърътъ на финансите.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Азъ съмъ принуденъ да приема това, което г. Лѣкарски предлага, макаръ че миналата година, когато минаваше законътъ за бюджета, се предвидѣ положение по отношение контрола на финансовия министъръ. Възложихме на финансовия министъръ всички други грижи и отговорности, понеже този предварителенъ контролъ изисква това. Отъ автомобилитѣ, обаче, се отказахъ; контролтъ за използването имъ се възложи на Министерския съветъ. Тамъ азъ съмъ безсиленъ да въведа редъ. Трѣбва да го кажа тукъ, за да се регистрира. Сега приемамъ предложението на г. Лѣкарски, понеже Камарата го иска. Нека се предвиди, че използването на държавните превозни сръдства ще става по правилникъ, изработенъ отъ министъра на финансите съвмѣстно съ министъра на благоустройството и утвърденъ отъ Министерския съветъ. Нѣмамъ време да се занимавамъ съ автомобили, но нѣма какво да правя — ще се подчиня на волята на Народното събрание.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ще се каже, че могатъ да се използватъ само за служебни цели.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Чл. 218 отива въ комисията.

Министъръ С. Стефановъ: Г. г. народни представители! Ще моля да се съгласите да преустановимъ сега заседанието, макаръ че оставатъ само нѣколко члена отъ законопроекта. Утре ще приемемъ и тѣхъ, както и ония, които бѣха върнати въ комисията и нѣкои отъ които вече сѣ приготвени, а другитѣ ще бѣдатъ приготвени утре. Така че въ утрешното заседание законопроектътъ ще mine на второ четене окончателно.

Предлагамъ следния дневенъ редъ за утрешното заседание:

1. Одобрение предложението за одобрение прехвърлянето върху „Ерѣ-Франсъ“, анонимно акционерно дружество за въздушни съобщения съ седалище въ Парижъ, договора, сключенъ въз основа на чл. 12 отъ закона за въздухоплаването между министъра на желѣзницитѣ и пр.;
2. Второ четене законопроекта за бюджета, отчетността и предприятията (Продължение разискванията);
3. Одобрение предложението за отпущане еднократна държавна помощ на общината въ с. Килифаревъ, Търновска околия;
4. Второ четене законопроекта за обществено подпомагане;
5. Трето четене законопроекта за изплащане задълженията на бѣжанцитѣ къмъ държавата съ облигации отъ 6% държавенъ заемъ отъ 1923 г.;

Второ четене законопроектитѣ:

6. За извънбюджетенъ (свърхсметенъ) кредитъ отъ 200.000.000 л. за изплащане стойността на отчужденитѣ за държавни нужди недвижими имоти и пр.;
7. За ликвидация на заемитѣ, отпущнати по закона за напрана на икономически кѣши и за насърчение жилищния строежъ, и
8. Първо четене законопроекта за посмъртна взаимно-спомогателна каса на служителитѣ при изборнитѣ учреждения.

Председателствуващъ С. Даскаловъ: Които отъ г. г. народнитѣ представители приематъ така предложението отъ г. министъра на финансите дневенъ редъ за утрешното заседание, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събрането приема.

Следното заседание ще бѣде утре въ 3 ч. следъ обѣдъ.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 ч. 18 м.)

Подпредседателъ: **СТ. ДАСКАЛОВЪ**

Секретари: **П. ПОПИВАНОВЪ**
ВАС. МАРИНОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**